

Forfatter: Ploug, Carl

Titel: Samlede Digte

Citation: Ploug, Carl: "Samlede Digte", i Ploug, Carl: *Samlede Digte*, 1876, s. 312. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-plough01-shoot-idm140187296013840.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Digte

TREDJE TIDSRUM. 1854-61.

I. SANGE.

Norden.

1.

Aarene skride, Ungdomskraften svinder,
Snart er den slukt:
Da har vi høstet nok af Kampens Minder,
Lidt af dens Frugt;
Maalet, vi drømte om at naa saa fage,
Maalet, som vistes klart af Tankens Lyn,
Trækker sig tilbage
Da for vort Syn.

Men var det Sandhed, som vi stræbte efter,
Staar den ved Magt,
Og ej forgjæves af vor Ungdoms Kræfter
Offret er bragt;
Var vi end faa, og stod vi end alene,
Var det, vi vandt og virked, ikkun smaat,
Har vi baaret Stene
Dog til dens Slot.

A arene skride, uforkrænket skrider
Den gennem dem,
Hærder sin Styrke og sin Magt udvider
Og trænger frem.
Tidernes Vexel bryder ej dens Bane,
Modgang og Modstand fremme kun dens Sejr,
Føre til dens Fane
Fjendernes Lejr.

Derfor, kun fremad for vor Ungdoms Haaben;

Thi den er sand!
Engang forvist den skal i Purpurkaaben
Styre vort Land!
Engang skal Nordens Pol af den forgyldes,
Engang den drager sammen Land og Hav,
Om den først opfyldes
Over vor Grav!

317

2.

Hel ofte Haabets Hymner klang
Fra disse Gildesborde,
Og Tankens Maal og Hjertets Trang-
Kom lydt og klart til Orde;
Men - vi er kun en lille Flok,
Og Verden har Filistre nok,
Som ærbart raabe Ve og Vok
Til vore vilde Drømme.

Naar skal da Visen, vi har lagt,
I Folkets Bryst faa Mæle?
Og naar skal Ordet, vi har sagt,
Dets Gjerninger besjæle?
Naar skal vor Tankes Morgensol
Staa op i Glands ved Nordens Pol
Og sprede fra dets Kongestol
Sin varme Straalefyldte?

Vi veed det ej, - men Han, den Gud,
Som Havets Bølger skilte,
Og viste Vej af Ørknen ud
Til Maalet, som han stilte;
Som klarede Margretes Aand,
Og sprængte det forrustne Baand, -
Han har endnu det i sin Haand,
At hele, hvad Han delte.

318

O, der behøves kun et Lyn
Paa Verdens dunkle Himmel,
Saa faar paa een Gang Sands og Syn
Den tankeløse Vrimmel;
Saa brister Egennyttens Glar,
Og gammel Sandhed vor der klar,
Og gammelt Løsen finder Svar:
"Ur vägen Moskoviter!"

Lad derfor højt fra Gildesbord
Vor Sang og Tale lyde;
Thi Handling føde skal vort Ord,
En Fremtid Tonen bryde!
Vor Hu er Ild, vor Vilje Staal,
Og fast og vist vort Øjemaal;
Med Haab og Mod, med Tro og Taal
Vi Nordens Enhed bygge.

319

3.

Lad Fanen brede ud sin Dug
I Dagens klare Straaler!
Vi vil ej liste frem i Smug,
Vor Færd vel Lyset taaler;
En ærlig Kamp for Sandheds Sejr,
En daglig Storm paa Løgnens Lejr
Kan ingen Mand beskæmme,

Og lad dem le, for vi er faa
Og fattige paa Kræfter;
Jo nærmere vi Maalet naa,
Des fler der følger efter;
Og vindes det tilsidst engang,
Ja, saa forlange Alle Rang
Med denne Blænker-Kjæde.

Og lad dem kalde det en Fejl,
Vi unge er og kjække;
Det er jo Haabets fulde Sejl,
Som Vinger gi'r vor Snekke;
Med visnet Sjæl og bøjet Ryg,
Med Klogskabs pudrede Paryk
Vi kom ej langt fra Lande.

320

Lad derfor Fanen flagre frit,
Og Sangens Toner høres!
Formaa't vi har alt ej saa lidt,
Og mere skal der gøres.
Alt spiller Sol paa Bjergetind,
Og Dæmringen i Folkesind
For Morgengryet svinder.

Og kan de trende Folk først se
Det Rette og det Sande,
Saa vil de og i Vel og Vee
Tilsammen trofast stande;
Er Folkeviljen klar og stærk,
Saa voxer af sig selv vort Værk
Trods alle Mørkets Magter.

4.

Lad Syden iklæde sig Farvernes Glands,
Og Druesaft sprudle frem af Jorden,
Og Citharen klinge til Gratiernes Dands, -
Vi vil dog leve, vi vil dø i Norden,

Lad stærkere Stammer slaa Nakken mod Sky,
Og brede sig vidt ud over Jorden
Til Aandernes Skærm og til Sangernes Ly, -
Vi vil dog leve, vi vil dø i Norden.

321

Lad Sindene skifte, som Vindene gaa,
Lad glemmes, hvad Folkerøst er vorden,
Lad mægtige Tanker fortrænges af smaa, -
Vi vil dog leve, vi vil dø for Norden.

Nordens Konger. (Paa Kronborg i Juni 1860).

Straal gyldenblank, du Sandets rustne Nøgle!
Sæt Krands om Panden, gamle Mærkisman,
Som saa' Carl Gustaf tabe Havets Tøjle,
Og Stenbocks Dreng feje Skånes Strand!
Thi bag din Mur, de mørke Tidens Minde,
Staa disse Landes Fyrster Haand i Haand,
Med lige Huld og lige Tro i Sinde:
Hil Kongebrødrene i Nordens Aand!

Og Eders Venskab er ej Lunets Bjelde,
Ei stakket Egennyttets Maskeleg;
Af samme Grund, som bærer Eders Vælde,
Af Folkehjertet, sundt og skært, det steg;
Den Trang, som drev Jer i hinandens Arme,
Var ædle Folkeviljers ædle Tolk,
En Flamme klar af mange Hjerters Varme:
Hil Broderkongerne for Broderfolk!

322

Og Eders Venskabs Tvillingblomst skal trives,
Og sno sig lunende om Tronens Fod,
Og intet Blad skal bort af Blæsten rives.
Og ingen Orm skal gnave paa dens Rod!
Engang til mægtigt Træ den skal sig forme
Med stærke Grene og med Løvets Pragt,
Hvorunder Slægter trodse Fremtids Storme!
Hil Nordens Haab, dets Kongers Broderpagt!

Hilsen til Upsala. (Juni 1856).

Mindernes Højsal, Fremtidens Vugge!
Lilje i Dalen med luende Ry!
Aandernes Thing, som Æthøje lukke!
Ungdommens Vigrig i Lindenes Ly!
Hid, for at yde
Hyldest din Ære,

Hilsen at byde,
Budskab at bære,
Drog vi af Axels mylrende Havn,
Hejsed vi Flag paa gyngende Stavn.

323

Brødre i Tankens fribaarne Stræben!
Brødre i Hjertets liflige Drøm!
Brødre i Ordets Velklang paa Læben!
Brødre i Sangens brusende Strøm!
Stemmen at høre,
Haanden at fatte,
Hjem med at føre
Mindernes Skatte,
Styrke hinanden i Haab og i Tro -
Derfor vi gjæste igjen Eders Bo.

Gid da vort Samlivs flygtige Dage,
Rige paa Ungdoms stormende Lyst,
Lade i Sjælene Spirer tilbage,
Spirer, som modnes til bugnende Høst!
Hjertets Kjærminde,
Venskabets Lilje,
Troskab i Sinde,
Samklang i Vilje -
Enhedens Rose purpurne rød
Stige af Upsaladagenes Skød!

324

De nordiske Studentersangere. (November 1856).

Vi flygtige Svende, vi drage af Land,
Men hjemme vi er paa den fremmede Strand;
Thi Tungen os hilser med moderlig Magt,
Og Haanden os rækkes til broderlig Pagt,
Og fælles er Mindernes funklende Hær,
Og fælles er Morgenens rødmende Skær
For Norden.

Vi lystige Svende opløfte vor Røst,
Og Tonerne flyve fra Kyst og til Kyst,
Og Ungdommens Hjerte, som udi dem slaar,
Til Hjerterne taler, saa vide de naa'r,
Derfor er de stærke, derfor gjør de godt,
Derfor bær' de Stene til Enhedens Slot
I Norden.

Vi dristige Svende fik Sandhed til Med
Og rette mod den vore ilende Fjed;
Er Vejen end stejl, og er Afstanden stor,
Vi gange dog frem i dens lysende Spor.
Vi veed det, at Livet er den underlagt,
Vi veed det, engang skal den vise sin Magt
I Norden.

Vi trofaste Svende, vi holde vort Ord,
Og tage det atter i jublende Kor:
Vi mødes og skilles, men mødes igjen,
Naar Løftet os kalder, og give os hen
For Fortidens Minde, for Fremtidens Haab,
For Sandhedens Sejer og Hjerternes Raab,
For Norden.

Den hygiejniske Congres. (Juli 1858).

Udi Paris sidder en Congres
Af store Magters Diplomater
Og sveder over et Vognmandslæs
Af Memoirer og Traktater.
Den regulere skal Europas Fred,
Som der er altid lidt at lappe ved;
Mulig det hænd's
Dog, at den end's
Langt mindre pænt, end den begyndte.

Vi, som kom sammen i højen Nord,
Har nu et kjønt Exempel givet,
Endskjønt vor Enighed ej var stor
Der, hvor vi mødtes før i Livet:
326 Thi ej alene Læge og Jurist,
Men ogsaa Politi og Publicist
Her sammen sad,
Og skilles ad
Idag som ganske gode Venner.

Det kommer af, at der dog er Eet,
Hvorom vi har en fælles Mening,
Som, om vi færdes end nok saa spredt,
Dog knytter os til en Forening;
Det er, at intet Kald og intet Fag
Og intet andet Maal og anden Sag
For hver især
Er mere værd
End det, et Menneske at være.

Vi har et Hjerte for Sorg og Nød,
For Livets vrange, mørke Side,
For dem, som vies en tidlig Død,
For dem, som trænges, og som lide;
Vi har en Vilje til at feje ren
Uvidenheds og Fordoms Rendesten
Og skaffe Luft,
Velværens Duft
Og Sundheds Lys i ringest Hytte.

Saavidt vi gaa uden Divergens;
Men hvorfor ikke gaa lidt længer?

Ej blot den fysiske Existens
Til Lys og Luft og Sundhed trænger;
I Aandens Rige selv paa mangan Plet
Staaer Hygiejnen yderligen slet,
Og overalt
Gaar det s'gu galt,
Hvor mod Naturens Ret man synder.

Men har da ikke Naturens Røst
Talt til os just i disse Dage,
Og bryder frem nu fra hvert et Bryst,
Da vore Gjæster bort skal drage?
Og kom ej atter den Erfaring frem,
De har det bedst hos os, og vi hos dem?
At Kiv er Ondt,
Men det er sundt,
At Brødre enig virke sammen?

Gid denne Stemme maa aldrig dø,
Saalidet her som i det Fjerne!
Og gid vi maa have saa't et Frø,
Som skyder Ax og sætter Kjerne!
328 En Kjerne, som gi'r rent og kraftigt Brød
For mangan Slægt, der endnu ej er fød!
Hermed Farvel!
Velgang og Held
Og Sundhed over hele Norden!

De nordiske Naturforskere. (Juli 1860).

Det er engang Naturens Lov,
At Alt, som lever, ej skal vare:
Den gulner snart, den grønne Skov,
Snart tier Luftens Sangerskare;
Men røres Aand i Livets Færd,
Da er den Evigheden værd,
Og Fremtidsspirer i sig Lær,
Som voxe frem i nye Former.

Se, dette Samlivs Sommerlands
Sig snart bag Horizonten fjæler,
Og gennem Glædens Vedbendkrands
En Afskedstaare alt sig stjæler;
Men kom vi hid i Sandheds Hverv
Og offred hver sin Kundskabsskærv,
En kun sit Korn, men En sin Kærv, -
Saa kom vi ej forgjæves sammen.

Og enten vi skal atter ses,
Hvad heller vi skal Forfald melde,
Saa skal forvist fra denne Kreds
Et Fremtidsliv engang udvælde:
En fælles Stræben, fælles Krig
Mod Løgn og Dumhed, Falsk og Svig,

En fælles Sejr, en Høst saa rig,
Som vore Øjne ej kan maale.

Og de, som fjernt fra os end staa,
Fordi vor Idræt ej de fatte,
For dem skal Sandheds Lys opgaa,
Og de faa Lod i Aandens Skatte;
Og de skal følge i vort Spor
Og bygge sig et fælles Nord,
Hvor Broderenigheden bo'r
I Ly af Videnskabens Tempel!

330

Danmark.

1.

Mit Fædreland, hvor er du smukt,
Midt i de sølvblaa Vande,
Med Favnen fuld af gylden Frugt
Og Bøgekrands om Pande,
Med Sagaskrift og Skjaldesang
Om gamle store Minder,
Med Sprogets milde, bløde Klang
Og milde, bløde Kvinder!

Men mild og blød, som Landet selv,
Som Himlen og som Jorden,
Som Sprogets Fald og Kvindens Sjæl,
Den danske Mand er vorden;
Med uforskyldte Byrders Vægt
Han uden Harm vil skride,
Og heller end at handle kjækt,
Han vil taalmodig lide.

Han holder mest af Ro og Mag
Og helst med Lempe farer;
Han hylde nok den gode Sag.
Men lunkent den forsvarer;
331 Han griber flux ej Stang og Staal,
Naar man hans Ret mon krænke;
Nej - han maa først ha' "Overmaal",
Saa vil han - sig betænke!

Men naar hans Elefantnatur
Engang er bleven vækket,
Saa staar han ogsaa som en Mur,
Standhaftig, uforskrækket;
Saa har han Mod, saa har han Kraft
Og for sin Ære flammer;
Saa har han Hænder to paa Skaft -
Gud naade den, de rammer!

Mit Fædreland, mit skjønnne Hjem.
Som tunge Tider trykke,
Du snart af dem skal gange frem
Med Ærens frelste Smykke!
Du skal ej atter vorde Træl
Og fremmed Svøbe smage!
Ta'r man din Frihed bort - nu vel,
Saa ta'r vi den tilbage!

332

2.

Vi har et Hus ved Alfarvej,
Kun tarveligt og lille;
Til vore Vilkaar dog vist ej
Et større passe vilde:
Det vore Fædres Daad har set,
Der har vor Barndom grædt og let,
Der er vor Manddoms Gjerning sket,
Der vil vi Øjet lukke.

Hvert Foraar hænges Taget paa
De ranke Bøgestammer,
Og Bolstre grønne, gule, blaa
Opredes i hvert Kammer;
I Kjældren klapprer Møllens Drev,
I Stuen Bonden, flink og gjæv,
Slaar Kornets tunge, gyldne Væv
Til Fuglesang fra Lofte.

Paa trende Sider har det Fred
Bag Havets blanke Gjerde,
Men intet Lukke eller Led
Det skærmer mod den fjerde;
Ja, Væggen der er styrtet ind,
Saa Regnens Dryp og Solens Skin,
Saa fremmed Vrøvl og fremmed Vind
Igjennem Huset trænger.

333

Vor Nabo ejer selv en Gaard
Med sexogtredve Bure,
Men helst paa Eventyr han gaar
Forinden vore Mure;
I Hjemmet staar han under Pidsk,
Men her vil Fyren spille frisk,
Og sidde øverst ved vor Disk,
Og puffe os i Krogen.

Vel bli'r vi aldrig Herremænd
I Verdens store Hige,
Og vi vil gjerne gaa i Spænd
Med Smaafolk, vore Lige;
Men vi vil ikke drikke Dus
Med den, som spytter i vort Krus,
Og Herrer i vort eget Hus
Vi først for Alt vil være.

Og derfor op, I Dannemænd,

Vor søndre Væg at bøde!
Med Ske i Haand og Sværd ved Lænd
Som Een skal Alle møde,
Og Ingen blive ræd og træt,
Før vi har faaet Hytten tæt;
Saa kan vi sove trygt og let
Alt under Vaarens Pude!

334

3.

Vi har en lille Snekke,
Kun kort fra Stevn til Spejl;
Lav er den oven Dække
Og lappede dens Sejl;
Imellem Skær den krydser
Mod Vind og Strøm sig op,
Og Bølgens Fraade kysser
Hel ofte Mastens Top.

Engang i gamle Dage
Saa vidt om Land den fo'r,
Alt som en gylden Drage
Med Vikinger ombord;
Med Entrebiler fejed
Den Bretlands rige Kyst,
Og Nevas Vover nejed
Sig for dens brede Bryst.

Og Østersøens Nøgle
Var naglet til dens Skrog,
Og Venderne i Bøjle
Dens tunge Aarer drog. -
Saa skred med Master trende
Ad Tidens Flod den hen;
Snart svandt de ind til tvende;
Nu er kun een igjen,

335

Men skjønt dens Glands er svunden
Endnu den er ej Vrag,
Thi den er stærk i Bunden,
Og aldrig strøg den Flag;
Og aldrig skal vor Snekke,
Er Storm og Sø end gram,
I Havn sig lade trække
Som Tydsklands Mudderpram!

Se, Friheds Vimpel vajer
Fra Toppen, lys og ren!
Den fører os til Sejer,
Naar Alle staa som Een.
Lad Klogskabs Fyr os pejle
Og følge Sandheds Naal,
Og Danmarks Skib skal sejle
Med Ære til sit Maal!

336

4.

"Danmark, du Perle, der svømmer paa Vove!"
Dig vil vi prise, og Dig vil vi love,
Mens vi har Aande og Klang i vort Bryst,
Du af vor Arv er det dyreste Stykke,
Du er vor Hæders livsaligste Smykke,
Hjerternes Attraa og Øjnenes Lyst.

Tyv skal ej stjæle Dig, medens vi sove,
Og lad den mægtigste Ransmand kun vove,
Om han kan slukke dit Lys i sit Skrin!
Du skal ej sælges til trælbaarne Sjæle!
Du skal ej knuses af fremmede Hæle!
Du skal ej kastes for vendiske Svin!

Havet har slebet Dig Formerne bløde,
Solen har lært dine Kinder at gløde,
Og i dit Blik luer Stjernernes Glands:
Spillende stedse i rigere Farve,
Skal efter Fædre Dig Sønnerne arve,
Funklende Led i den nordiske Krands!

337

5.

Vikingemoder, Dronning paa Havet,
Hvil paa din Græsbenk, rolig og kjæk!
Sønnerne, som Du died og aved,
Ubudne Gjæster skal gjenne væk!
Kysse din Fod skal Ejderens Vove,
Vifte din Kind skal Gefions Skove,
Trygt i dit Skød skal Fremtiden sove,
Tydske Herrer ej løse din Gjord!
Thi naar Hejmdal griber Hornet,
Og dets Klang ruller hen over Sø, over Land,
Henad Heden, gennem Kornet
Skal vi haste til Slaget hver eneste Mand;
Foran os ganger Thor,
Den stærke Gud i Nord;
Thi han elsker det Folk, som er Asernes Æt,
Og han rammer
Med sin Hammer
Fjendeskaren, som bryder din Fred og din Ret.

338

6.

Vort Land, vort Land, vort Fædreland!

Du Havets yngste Søn,
Gom plasker i det blanke Vand,
Og tumler med det hvide Sand,
Og svinger, lys og mild og skøn,
Hver Vaar din Fane grøn!

Du fik ej Sølvbræ til Hat,
Til Skjold ej sorte Skær;
Men i dit Fløjels Belte sat
Der er af gyldne Ax en Skat,
Og Silkekappen, som Du bær,
Har Bræm af Svanefjer.

End er af Sind Du blød og veg,
Og end af Vilje svag;
Du sysler helst med Skjemt og Leg,
Men blinker ej for Sværdets Eg,
Og gaar saa kaad og kjæk i Slag,
Som Andre til et Lag.

Og faar Du Lov at voxe ud
Ved Friheds sunde Marv,
Du vorder nok en Kæmpe prud
Og fæster Dig en Kongebrud,
Og løfter, klog paa eget Tarv,
De store Fædres Arv.

339

Himmel bjerget.

Endskjønt vort Land er jevnt og fladt,
Det har sit Alpestykke,
En Bjergidyl, ej oversat,
Men dansk af Præg og Tykke:
En Krands af Søer, fattet ind
Af stejle Aaser, Tind ved Tind,
Og dybe, dunkle Kløfter.

Lad Andre bryste sig af Bræ'r
Og sorte Klippevægge,
Vi nøjes kan med grønne Træ'r
Og Lyngens brune Dække.
Ja, rejs til Bloksbjerg, hvem der vil!
Os hører Himmelbjerget til,
Og vi vil ikke bytte.

Lad Andre spotte med vort Bjerg
Og kalde det en Bakke,
Som Smaafolk kan vi med en Dverg
Blandt Højder ta' til Takke;
Thi Himlen ikke mindre nær
Vi er paa Himmelbjerget her
End hist paa Himmalaya.

340

Og Overtro og Sult og Had

Dets trygge Dal ej huser;
Af Sandet voxer op en Stad,
Hvor Møllens Vandhjul bruser.
Den maler vistnok kun Papir,
Men mange Munde Brød det gi'r,
Og Kundskabs Magt det bærer.

Ton derfor højt, vor danske Sang,
Fra Himmelbjergets Kolle!
Om Jetten, som for Væng og Vang
Nok trofast Vagt skal holde,
Om Dalens Skygge, Ly og Fred,
Om Folkets Liv og Virksomhed.
Om Danmarks skønne Rige!

Jyderne.

Det raske Folk, som pløjer
Den skarpe jydske Vang,
Sin Nakke nødig bøjer
Og trives ej ved Tvang;
Frit lufter over Hede
Den frie Vestenvind -
Til Kamp for Frihed rede
Var altid Jydens Sind.

341

Det Hellig Knud bekjendte
I Sanct Albani Kor,
Da Storm mod Kirken rendte
De vrede Vendelbo'r;
Og Holsten skamfuldt rakte
Sin Skærv til Jydens Pris,
Da Hals Tyrannen strakte
For Ham fra Nørreris.

Hin Aand fra gamle Tider
Er ikke død endnu;
Den styrker og udvider
End Jydens jevne Hu;
Er Vaabnet mindre blodigt,
Er Nakken lige stiv,
Og han gaar lige modigt
I Kamp for Folkets Liv.

Hil Jer, som Vidne bære
Om Jydens frie Aand!
Vi række Jer med Ære
En trofast Broderhaand!
Og Enighed skal gjøre
Vor lille Flok saa stærk,
At ingen Magt tør røre
Vort fælles Frihedsværk!

342

Og da skal Danmarks Rige

Af Tidens Nat gaa ud
I Blomstring uden Lige,
I Rigdoms gyldne Skrud?
Og da skal Danmarks Bønder
Saa stolte gaa bag Plov,
Som Eders Brodersønner
Hinsides Vestervov!

Stormen paa Kjøbenhavn.

Det var en Februari-Kveld,
Saa mørk og kold,
Da Danmarks Trone stod paa Hæld,
Og nær sit Fald var Folkets Tjeld;
Da Rigens Værn og Grændseskjel
Var Axels Vold,
Og, af sin Sejersflugt berust,
Carl Gustaf alt saa sønderknust
Dets Skjold.

343

Men paa den lave Vold der stod
En Mur saa fast,
Med frejdigt Sind og roligt Mod
En Kreds af Kæmper, Fod ved Fod;
Og Hver, som stormed derimod,
Fik Skam og Last.
Der standsed Undergangens Strøm,
Og Sveakonnings stolte Drøm,
Den brast.

Og da den lange Nat saa veg
For Morgengry,
Svandt Fortids Skygge, stum og bleg,
Og frem af Kampens haarde Leg
Med Krands om Haaret Danmark steg,
Som født paany;
Den gamle Ordens Skranke faldt,
Thi Klerk og Borger delte halvt
Dets Ry.

To hundred Aar, med Nød og Held,
Sank ned i Hav:
Hvad dengang blev fortjent saa vel,
Stod længe hen som gammel Gjæld;
En anden Fredrik af sig selv
Tilsidst det gav.
344 En anden Aand i Nord blev vakt,
Og Had og Harm for evig lagt
I Grav.

Men lige stærk skal Mindets Røst
Vort Øre slaa,
Og tone gjennem trofast Bryst,
Og løfte Mod og sænke Trøst,
Og lægge Sæd og love Høst,
Mens Tider gaa!

Og flammer atter Kampens Baun,
Som Fædrene for Kjøbenhavn
Vi staa!

1848.

Der fløj fra Holstens Stændersal
Af løse Ord saa mange;
Eet var der dog i deres Tal,
Som nok er værdt at fange;
Det Ord kom fra en Riddersmand:
"Den onde Aand - saa mælte han -
"Var mægtig i det danske Land
"I Aaret Ott' og fyrre".
345 Det Ord forvist fortjener Svar,
Og Svaret skal det finde
I hvert et ærligt Bryst, som har
Hin Tid i trofast Minde.
Laa Folkets Aand i Dvale tidt,
Og gisped mat og aarked lidt,
Engang den rørtes stærkt og frit,
- Det var i Ott' og fyrre.

Og har den ellers spredte Hob
Paa Livets skilte Baner
Engang adlydt det samme Raab
Og fulgt de samme Faner;
Har Høj og Lav og Rig og Arm
Af samme Tanke følt sig varm,
Af samme Fryd og samme Harm,
- Det var i Ott' og fyrre.

Var der en Tid, da Danmarks Vel
Laa Alle ret paa Hjerte,
Da sidst man tænkte paa sig selv,
Først paa dets Nød og Smerte;
Da Een og Hver sin Pligt forstod
Og gav, med Vilje ren og god,
Sit Guld, sin Kraft, sit Liv og Blod,
- Det var i Ott' og fyrre.
346 Om nu en saadan Aand paa Tydsk
Bær Navnet af "den onde",
Saa skal paa Sjællandsk, Fyenssk og Jydsk
Den være kaldt den sunde;
Thi Danmark vorder Legebald
For Fjendclist og Fjendevold,
Indtil det løfter højt paa Skjold
Hin Aand fra Ott' og fyrre.

Kongen.

V or Frihed er en Sejerskrands
Fra Farens Tid,
Da Kongen saa', med opladt Sands,
At Folkets Magt kun styrked hans,
At Folkets Ret med Kronens Glands
Ej stod i Strid,
Og derfor skifted Arven ud
Og satte til sit Folk og Gud
Sin Lid.
347 Hans Tillid ej beskæmmet blev;
Den Prøve stod,
Ej blot dengang, da haardt det kneb,
Og vi vort nye Frihedsbrev
I Slagets Linje underskrev
Med Hjerteblood,
Men og da, Tvivl og Frygt tiltrods,
Paa Kongens Trofasthed vi os
Forlod.

I Danmark aldrig denne Tro
Udryddes skal:
Saalidt som Mistros Svamp skal gro
I Borgers Hjem og Bondes Bo,
Saalidt skal Træskheds Orm sig sno
I Kongens Hal;
Men hvo der Tvedragt vil udsaa
Imellem Begge, han skal staa
For Fald.

Straal klart vor Friheds Folkefest
I Kongeglands!
Idag vi kaste Bog og Læst,
Idag er Glæden Alles Gjæst,
Og Lyd der gaa'r fra Øst til Vest
Af Sang og Bands;
348 Men først med Tak for Gaven god
Vi lægge ned for Kongens Fod
Vor Krands.

Grundloven.

1.

Vaarens Budskab flyver over Lande,
Himlens Fugle juble det i Sky,
Folkets Stemmer sig med deres blande,
Som Naturen er det født paany.
Endt er jo dets lange Vinterdvale
Under Enevældens nøgne Top ;
Sneen smelted i de dybe Dale,
Gammel Vanes sejge Is brød op.

Men hvad Høst os Vaaren vil forjætte,
Om hvert Skud vil trives, som den skød,

Om de svaje Straa vil Kjerner sætte,
Og de hvide Blomster Frugten rød -
Ikkun Han, som Sol og Regn afvejer
Og beskikker Godt og Ondt, det veed;
Men han giver ærlig Stræben Sejer
Og belønner mandig Trofasthed.

349 Vil vi haabe da, at Danmarks Tilje
Dækkes skal engang af gyldne Neg,
Maa vor Friheds Rug med kraftig Vilje
Værnes, medens den er grøn og veg;
Den maa have Ly, naar Solen brænder,
Ly mod Stormens Magt og Regnens Flod;
Den maa holdes ren, og flinke Hænder
Rykke alle Tidsler op med Rod.

Derfor vil med Haand og Mund vi love,
Brødre! paa vor glade Foraarsfest,
At vi fra vor Gjerning ej vil sove,
Men ta' fat, Enhver som han kan bedst!
Vi vil vare paa Kong Fredriks Gave!
Vi vil pleje Sæden, han har lagt!
Vi vil efterlade Danmarks Have
Til vor Efterslægt i Sommerpragt!

350

2.

Vor Grundlov er kun en tolvaars Knægt
I Lærredsbuxer og Vadmelstrøje,
Af simpel Borger- og Bondeslægt,
Men med en Solstraale i sit Øje;
Og klart er Ho'det,
Og varmt er Blodet,
Og godt er Hjertet, og kjækt er Modet
I denne Purk.

Om han end falder lidt fersk og grøn,
Om lidt Barnagtighed ved ham hefter,
Det gjør slet Intet - thi han i Løn
Har, som Svend Felding, faa't tolv Mands Kræfter;
Ja, han har funden
Og tømt til Bunden
Den Trylleskaal, som var rent forsvunden,
Med Friheds Most.

Og rider atter op under Ø
Med Blæst og Skvalder Hr. Langben Rise,
Og bejler næsvis til Anguls Mø -
Saa skal fuldkommnes den gamle Vise:
Saa rejser Drengen
Sig op af Engen,
Hvor han har strakt sig paa Blomstersengen
Og slikket Sol,

351

Og ud han leder af Bonde-Baas
Sin dannebrogede Hest, den gode,
Og spænder om den med gylden Laas
En Gjord, som Jomfruers Fingre sno'de;

Og op i Sadel
Med ægte Adel,
Som Riddersmand uden Frygt og Dadel,
Han svinger sig.

Med Stang af Staal saa han farer frem
Og hamrer lystig paa Jettens Pande,
Og helmer ej, før han vender hjem
Og holder Næsen fra vore Lande.
Da, om end silde,
Der staar et Gilde,
Da fæster han Møen selv, den milde,
Som han har frelst.

Ja, Drengen, som vi paa denne Dag
For tolv Aar siden bar stolt til Kirke,
Skal op med Lektien i næste Slag
Og konfirmeres paa Dannevirke.
Saasnart det kniber,
Stadfæstet bliver,
At Friheden Kæmpekræfter giver
Et lille Folk.

352

Den 17de Maj.

At Frihed gammel er i Nord,
Og raaded her, som den var hjemme,
Og tidlig lærte Folkets Nemme
Den raske Daad, det rette Ord -
Det læses i de gamle Skrifter,
Det vidne Fædreneres Bedrifter:
Fribaaren Kæmpe Sværdet svang,
Derfor saa højt og vidt det klang.

Derfor lød gennem Skjoldegny
Paa Thinge Thorgny Laugmands Tale;
Derfor i Islands øde Dale
Den norske Viking søgte Ly;
Derfor Tyrannens Hoved kullet
For Jydens Sværd i Støvet rulled;
Derfor den store Vasa tren
Paa Tronen op fra Mora-Sten.

Men fremmed Trællesæd og Skik
Sig ind i Nordens Lande listed,
Og Folkets Aand sin Spændkraft misted,
Mens Kroppen dorsk i Aaget gik.
Aarhundreder skred over Norden,
Og Verdensstormen rysted Jorden ;
Da fløj en Luftning svag herop
Og lysnede om Fjeldets Top.

353

Da rysted Folket Lænken af,
Og strakte ud de stive Lemmer,

Og lytted til de dybe Stemmer,
Der lød fra frie Fædres Grav;
Da følte det sin Kraft og Vælde,
Da svor det aldrig mer at trælle,
Men selv at raade for sit Hjem:
- Da brød den norske Majsol frem.

I mer end fyrretyve Aar
Den nu har over Norge funklet,
Og uforkrænket, ufordunklet
Paa Fjeldet spredt en liflig Vaar.
Saa skal til sildigst Stund det være,
Og det skal kaldes Norges Ære:
At det har i de gamle Spor
Ført Frihed hjem igjen til Nord.

354

Bondefriheden. (Ved Hørsholm Amts Hundredaarsfest.)

Der var en Tid, da Kongeslottet spejled
I Søens Flade sine Fløjers Pragt;
Da i dets Sale trængtes Alt, som bejled
Til Gunst og Naade, Herlighed og Magt;
Da Marmorguder stod i Havens Gange
For lønligt Raad og Elskovs Møde Vagt;
Da Hjorten flygted gennem Skoven bange,
Saadit "det høje Herskab" drog paa Jagt.

Det var en usel Tid. - Et Folk af Trælle
Sled Livet hen i Selvforagt og Nød;
Det voved under Svøben knap at sprælle,
Den Aand, der skulde vækket det, var død.
Vel steg der dybe Suk fra Bondens Hytte,
Og ædle Hjerter vaandedes derved:
Men Egennyttens klamred fast sit Bytte,
Og stærblind Fordom saa' ej, hvad han led.

Den Tid forsvandt. - Det stolte Slot er borte,
Adspredt og slukt al Glandsen, det har gjemt,
Og Nøden endt, der tigged ved dets Porte,
Og Klagen, som det lytted paa, forglemte;
355 Thi Ødemarker blev til Agre rige,
Og Kvæget lejres, hvor kun Hjorten løb;
Hvor Hytter raved, stolte Gaarde stige,
Og frie Mænd staa der, hvor Trælle krøb.

Men Deres Minde, som i Tidens Mørke
Med Tankens Blik saa' Sandheds Morgenglød,
Og som med Hjertets Ild og Viljens Styrke
Den danske Bondes tunge Lænker brød, -
Det skal af Slægter efter Slægter æres
Og føde mandig Virken for vort Land,
Og Danmark gennem Nød og Fare bæres
Skal af sin stærke, frie Bondestand.

Til de danske Soldater. (Indgang til Sangbog f. d. S.)

I, som lovet har vort Land at væрге
Mod al fremmed Overlast og Vold;
I, hvis Linjer ere Danmarks Bjerger,
Og hvis Trofasthed er Rigens Skjold;
I, hvis Fædre har vor Ære baaret
Fra Bravalla ned til Malplaquet;
I, hvis Brødre Sejrens Rug har skaaret
Sidst paa Isted Mark med skarpen Le; -

356

Lytter til den danske Harpes Streng!
I kan tro, de har en selsom Kraft:
De kan egenkærlig Frygt fortrænge,
De kan skabe Mod, naar det er tabt,
De kan Ild i kolde Hjerter sætte,
De kan bringe syge Sjæle Trøst,
De kan gyde Marv i Arme trætte,
De kan yde Bod for Savn og Brøst.

De kan korte Veje, som er drøje,
Og faa sure Timer til at gaa;
De kan gjøre morsom Dagens Møje,
De kan Hvilens Kjedsomhed forslaa;
De kan puste Liv i dorske Flokke,
Og faae Vrøvl og Kiv og Tvedragt slukt;
De kan Smil paa Pigelæber lokke,
De kan gi' Soldateraanden Flugt.

Før er Skjalden ud med Hæren draget.
Harpeklangen lød blandt Vaabengny;
Han opflammed Kæmperne før Slaget,
Og lians Drapa gav Bedriften Ry;
Nu er Sangeren som oftest hjemme,
Sangen dog kan med Soldaten gaa;
Den kan bæres af hans egen Stemme,
Den kan gjemmes i hans Hjertes Vraa.

357

Lærer disse Viser da at sjunge,
Som Jer danske Sangere har sendt!
Lad dem lyde højt fra Eders Tunge,
Saa det høres, de har Hjertet tændt!
Lad det mærkes, at de samme Tanker
Har i Eders Sjæle fæstet Rod!
Viis i Eders Cjerning, at der banker
Udi Eders Bryst det samme Blod!

Ja, naar "Danmarks dejligst Vang og Vænge"
Atter er i Nød og Fare stædt,
Og det kalder sine raske Dreng
Ud at væрге for sin gode Ret -
Lad ham lære da, vor gramme Fjende,
Mens med ham I prøve Slagets Kaar:
Derpaa er en dansk Soldat at kjende,
At han syngende i Døden gaar!

Ved "Landsoldatens" Afdækning.

1.

Det var i Nattens mørke Time
De Kæmper herfra drog ud;
Men højt paa Himmelen Solen stod,
Da kom de med Sejrsbud.
Det donned over Strand, det lysned over Land, og aldrig det glemmes.

Dengang de løfted det tunge Værge,
Var Danmarks Skæbne saa strid;
Dengang de svunge den Bøgegren,
Det fejred Skærsommer blid.
Det donned over Strand o. s. v.

Hvordan de kæmped, hvordan de sejred,
Og Hvo der i Striden faldt,
Hver mandig Gjerning, hvert Offer skjønt,
- Det er nu en Saga Alt.
Det donned o. s. v.

Den Saga bærer saa godt et Vidne
Om Hjertet i menig Mand;
Thi han beviste hin Julinat,
Hvor højt han elsked sit Land.
Det donned o. s. v.

359

Det var ikke Andres Bud og Bønner,
Der drev ham i Slaget frem;
Det var ham selv, der søgte sit Maal
Og hentede Sejren hjem.
Det donned o. s. v.

Det var ham selv, som vilde hævne
Al Danmarks Smerte og Nød,
Ham selv, der fejede Marken ren
Og trodsede Saar og Død.
Det donned over Strand, det lysned over Land og aldrig det glemmes.

Men Folket, for hvem han stred og blødte,
Det skænker ham nu hans Løn;
Det rejser som Sejrsmonument
Et Billede af sin Søn.
Det melder over Strand, det sjunger over Land hans Hæder og Ære.

360

2.

Se, her skal Han nu staa,
Mens Tiderne forgaa,
Saalænge danske Hjerter
For Danmarks Ære slaa,
Just som han stod og gik,
I al sin Dragt og Skik,
Med Alvor i sin Mine
Og med Glæden i sit Blik;
Saa mandig i sit Legem, som barnlig i sin Sjæl,
Med Løvet over Hoved og Byttet under Hæl,
En Sejerherre stolt - den tappe Landsoldat!
Hurra, Hurra, Hurre!

Og som han her staar skabt
I Skjønhed og i Kraft,
I Ungdom, der ej ældes,
I Liv, der ej gaar tabt,
Den Stamme sund og prud,
Af hvilken han sprang ud,
Skal trives og skal skyde
Mange tusind nye Skud.
Af hver en Dreng, som stammer vort Sprog paa Moderskød,
Af hver en Knøs, som lærer at stræbe for sit Brød,
Der voxer op engang en tapper Landsoldat.
Hurra, Hurra, Hurra!

361

Og det er Danmarks Trøst,
Naar bange gaar dets Bryst,
Fordi en Fare drager
Sig sammen om dets Kyst,
At har det Sønner faa,
Saa kan det stole paa,
At hver og een har Vilje
Til for Moderen at slaa.
Er Dronning Thyras Gjerde i Grus end sunket hen,
Af blanke Bajonetter det rejses kan igjen:
Vort Dannevirke er - den tappe Landsoldat,
Hurra, Hurra, Hurra!

362

Ved Afdækningen af J. F. Schouws Brystbillede.

1.

For Ham er denne Mindesten,
Som, folkekjær og folkekaaret,
Til Daaben har vor Frihed baaret
Med Tanken klar og Viljen ren;
Hvis Røst var mild, hvis Ord var stærke;
Som fremmest under Danmarks Mærke
For det har kæmpet Aanders Kamp.

Her skal den staa nær Skolens Væg
Og nær ved Videnskabens Tempel,
Thi der fik Aanden Friheds Stempel,
Og der fik Ordet Sandheds Præg;
Men staa den skal, hvor Folket færdes,
Thi, skjønt hans Idræt var de Lærdes,
Hans Hjerte bo de dog blandt det.

2.

Kjend i disse milde,
Ædle, aabne Træk
Forskeren den stille,
Folkets Høvding kjæk!
363 Se paa Pandens Højning
Alvorsfuren lagt!
Se om Mundens Bøjning
Prentet Viljens Magt!

Staa skal denne Herme
Gjennem Tider trygt!
Alle den sig nærme
Skal med Ærefrygt!
Staa som den hans Minde
Skal i Folkets Bryst,
Straalende derinde
Lys og Haab og Trøst!

Til H. N. Clausen. (Fra Studenterne.)

Dybt har Du øst af Kundskabs Væld,
Vide Du drog ad Tankens Veje,
Hentede Skatte ej blot for Dig selv,
Men gav broderlig os dem i Eje.
Højskolens Sale
Lytted med Andagt tidt paa din Tale,
Aandernes Liv, som din Lære har vakt,
Og det Lys, som din Forsken har bragt,
Skal ej slukkes, naar Du er i Dvale.

Dog er det ej din Viden blot,
Ikke dit Snilles klare Kjerte,
Ikke din Virken i Musernes Slot,
Som har vundet Dig Ungdommens Hjerte.
Kløgten i Panden
Ære vi kun, hvor den er selvanden,
Hvor, som hos Dig, ogsaa Hjertet slaar til,
Og den parres med Følelsens Ild.
Det, vi elske i Dig, det er - Manden.

Manden, som fører frem sit Folk
Frejdig til Kamp mod onde Magter!
Sandhedens djærve, frygtløse Tolk,
Som den krybende Yngel foragter!
Manden, som sejler
Rolig, og ej sin Kurs forfejler.
Løfter end Stormen sin døvende Røst;
Thi Magnetten Du bær i dit Bryst,
I din Tanke sig Fremtiden spejler.

Manden, som aldrig Danmark sveg,
Gjaldt det dets Frihed og dets Ære,
Aldrig forsaged og vakled og veg,
Var end Tiderne tunge at bære!
365 Dannebods Have,
Mødrenes Maal og Fædrenes Grave
Værged Du trofast mod Fremmedes Vold;
Og Du lægger ej Landse og Skjold,
Inden Ledet er atter i Lave.

Derfor i Ærens Tempelkor
Danmark din Mindesten skal sætte,
Og medens Mænd blive fødte i Nord,
Skal dets Sønner din Daad ej forgjætte!
Derfor vor Skare,
Hvergang Du kalder, glad skal svare!
Derfor af Foraarets lysgrønne Blad
- Ja, af Egens og Bøgens i Rad -
Slynge vi Dig en liflig Tiara!

Til J. P. E. Hartmann. (Fra Studentersangforeningen.)

1.

Sprang fra dine Strenges
Stærke danske Toner,
Drøn af Havets Dønning,
Sus fra Bøgeskoven,
Gny fra Fædres Grave,
Klang af Livets Kilder,

Tunge Nattetaarer,
Lyd af Morgenlærker, -

Skal dit Spil ej svinde
Sporløst bort i Rummet,
Men, i trofast Minde
Fæstet, Slægter fylde:
Tænde lyse Tanker,
Løse bundne Læber,
Vække mandig Vilje,
Daad for Danmark føde!

367

2.

Ug din Ungdoms Drømme
Og din Manddoms Ild,
Som Du lod udstrømme
I dit Strengespil;
Kjærlighedens Smerte
Og dens Glædesskat,
Som dit eget Hjerte-
Har i Rhythmer sat, -

Ædle danske Kvinder
Lyttet har derpaa;
Egne Haab og Minder
Lærte de forstaa;
Deres Hjerter gjemme
Skal dit Hjertes Sang,
Den af deres Stemme
Fange dobbelt Klang!

3.

Og vi, hvem Du staar allernæst
Som Lærer og som Broder,
Hvem Du saa tidt har budt til Gjæst
Paa Takter og paa Noder;
368 Vi, der som en Zigeunerflok
Drev om i Kunstens Haver,
Til Du kom med din lille Stok
Og gjorde os til - Zouaver, -

Vi er et Korps, Du, naar Du vil,
Mod Tidens Magt kan sende;
De bedste Vaaben, der er til,
Du selv os gav ihænde;
Og naar med Sang og Tonedigt
Ej mer at slaa vi mægter,
Overgaar vor Værnepligt
Til ny Studenterslægter.

Og, skabt ej blot af Kunstnerhaand,
Du skal blandt os forblive;
Dit bedste Jeg, dit Værk, din Aand
Vi holde skal ilive.
"Mens een Student ved Axels Havn"
En Tone veed at synge,
Dine Sange og dit Navn
Sig altid skal foryngel!

369

Afskedsviser.

1.

Til Johannes Forchhammer.

Saa! - Nu skal ogsaa han afsted,
Som sad saa fast i denne Kjæde,
Altid var rede og altid var med,
Enten Alvor det gjaldt eller Glæde.
Stiv i de Gamles
Væsen og Maal, han kunde vamles
Tidt dog ved Gloser og skimlede Bind,
Og med Ungdom og Sang i sit Sind
Ile hen med de Unge at samles.

Han, som til vort Studenterhjem
Ledte saa trolig efter "Grunde",
Og i sin Tanke bebyggede dem,
Men desværre ej hitte dem kunde, --
Ta'r nu sin Jente,
Fly'r fra de Gader velbekjendte,
Bygger sig selv op en Hytte saa lun;
Medens vi udi Heymanns Paulun
Sidde triste, og vente og - vente.

370

Liste han skal dog ej herfra
Stille og skjult som slet Betaler,
Uden et tonende, fyldigt Hurra,
Underskrevet med tømte Pokaler:
Velgang og Lykke,
Meget af Lys og lidt af Skygge,
Trofast Erindring og blomstrende Haab -
Det er Ønsket, der skal i vort Raab
Følge ham til det Hjem, han vil bygge.

Og hver Gang Maanen, blank og fuld,
Over den danske Vang vil stænke
Længslernes Perler og Drømmenes Guld,
Han paa os, vi paa ham skulle tænke!
Da skal dens Øje
Mellem de nøgne Limfjordshøje

Mildt titte ind til et lykkeligt Par!
Da skal vi i dens trøstende Glar
Skue "Bygningens" mægtige Fløje!

371

2. Til Gaspar Wilhelm Smith.

Vi gjøre vitterligt, med Sang og Klang
Paa Roskild' Stads og egne Vegne:
At, da vor brave Ven vil gaa sin Gang
Og fæste Bo i andre Egne,
Saa skal bemeldte Gaspar Wilhelm Smith
Dog ej faa Lov herfra at drage frit,
Før han har hørt,
Simpelt og tørt,
Det Testimonium, han fortjener.

Han skader Intet paa Sind og Skind,
Saalidt paa Hjerte som paa Ho'de,
Ta'r lange Skridt, men gjør ingen Vind,
Og følger jevn og gammel Mode;
Og har han døjet Sit af Livets Tryk,
Det har dog ikke bøjet krum hans Ryg,
Eller gjort hans
Opladte Sands
Blind for Ideer og Idealer.

Thi Manden bærer en Talisman
Udi sit Bryst, som ham forvarer
Mod Nødens Negle og Tidens Tand,
Og Horizontens Sky'r opklarer:
372 Han har et Lune, friskt og kjærnesundt,
Som svinger Verdens Tant og Daarskab rundt;
Og i dets Dands
Al løjet Glands
Gaar af, og alle Narre svimle.

Fik han i Arv efter Fædre graa
Ej Fæstegaarde eller Huse,
Saa fik han, da han i Vugge laa,
Et Moderkys af Holbergs Muse;
Hun var hans Lyst og Trøst fra Drengenaar,
Og hende fremfor Nogen han forstaar;
At sigte ret
Og le sig mæt,
Det har han lært tilgavns af hende.

Og naar nu snart han skal staa som Tolk
I "Alma Maters" høje Sale,
Og lære Sønnerne af frie Folk,
Hvordan de stakkels "Slaver" tale,
Vil ingen fremmed Klang og Tone ny
Dog skæmme Minderne fra Hroars By;
Hver Ven, han vandt,
Hver Fryd, han fandt,
Med Sjælens Ungdom han bevarer.

373

Studentervise.

Vi er Studenter, Hr. Kaptain!
Et Laug, som følger Friheds Banner,
Og bærer Broderskabets Tegn
Her indenfor, bag vore Pander.
Vi er et Korps, som staar paa Vagt
Ved Mindets store Helligdomme;
Vi er en Forpost uforsagt
For Tiden, som skal komme.

Og vi har stormet Kapitol
Trods alle de latinske Gaser,
Og fra Ideens Kongestol
Set Verdens Herlighed i Laser;
Hvor Livet os for knortet faldt,
Vi kjækt med Viddets Høvl det skrubbe,
Og vi bestrø med attisk Salt
Dets mest spartanske Suppe.

Vi har en Jomfru, gammel nok
Af Aar, men evigung i Aanden,
Med solblank Hjelm paa gylden Lok
Og Sandheds tunge Spyd i Haanden;
Hun fører vore Rækker frem
Og skærmer dem med sin Ægide,
Og lover os en Skat i Gjem,
Naar mandelig vi stride,

374

Og Skatten er ej Ros, ej Guld,
Men Kjærlighedens ædle Drue:
En yndig Kvinde, tro og huld,
Som flammer af vor Ungdomslue;
Som bygger Hjemmets trygge Havn
Til Værn mod Livets stride Bølge,
Og vil os gennem Fryd og Savn
Til Evigheden følge.

Balviser.

1.

Skoven er nøgen og Marken er bar:
Vintren er kommen i Pelsværkstalar,
Og han desværre er ingen "Tartar",
Der holder Folk for Nar.
Solen gaaer alt Klokken fire til Ro,

Snefluer flyve og Isblomster gro;
Smørret er pebret - ja, det kan De tro! -
For hvem der har sat Bo.
Pigebørn i det Frie
Ses kun med Kaaber vi'e,
Slør og Oversko.

375

Og den samme Vinterluft
Stivner Politikens Poler,
Udsigt er der ej til Duft
Snart af Marts violer.
Faste til Roret Ministrene frøs,
Skal de gi' slip, maa man hugge dem løs:
Ak, men Hr. Sørensen gaar i en Døs,
Og bliver saa nødig bøs.

Musernes Fingre er ømme af Frost,
Ydun har fingertyk Mug paa sin Most;
Publikum lever af opvarmet Kost
Og af sin "Flyvepostu.
Fordum Thalia har skabt ved sit Bliv
Vinterens Død om til Sommerens Liv,
Nu er hun, lammet af Avind og Kiv,
Jo frossen tør og stiv;
Og paa vor pæne Scene
Taales ej Melpomene
Med sin "Slagterkniv".
I det Store som det Smaa
Falde Tiderne lidt bistre,
Overalt er ovenpaa
Hel- og Halv-Filistre.
Oppe hos Stormanden Vinden er Øst,
Folket har Snue og ondt for sit Bryst;
Haab er der Lidt af og Lidt kun af Trøst,
Og mindre af Liv og Lyst.
376 O, men vær stille! - Paa Vintren ej skænd!
Somren os lokked saa mangesteds hen,
Vintren os kalder tilbage igjen
Og flokker Ven og Ven.
Tiden er slet ikke gold eller haard;
Ser Jer omkring, hvilke Roser her staar,
Roser med Øjne og lokkede Haar:
Ja, her er rigtig Vaar!
Lad tystne Skovens Sale,
Naar deres Nattergale
I vort Hjerte slaar!
Mens vort Hjerte end er ungt,
Og dets Kamre Luer rumme,
Under Livets Frysepunkt
Kan vi aldrig komme.
Lad det saa udenfor blæse og sne,
Lad saa end Verden ha' fuldt op af Ve,
Vi kan dog synge og dandse og le
Og være paa Støvlerne!

377

Bag ad Dandsen omsider dog! Vinteren gik,
Og at han var en Tølper, at føle vi fik,
Skjønt Haaret var puddret og snehvid hans Vest,
Og hans Hat
Blank og glat,
Og skjønt han fo'r om med en fejende Blæst.

Men nu snart kommer Vaaren med "Vinker" af Straa
Og i Robe af Fløjel med Tusindfryd paa,
Med Vifte af Blade og flagrende Slør;
Hun er sød,
Mild og blød,
Og Haabet og Clæden ved Haanden hun før'.

Og saa dandse de Bølger om Sejlerens Bov,
Og saa springe de Kilder i dæmrende Skov,
Saa sværme de lystige Fugle i Luft,
Og hver Barm
Bliver varm;
Som Blomster faa Hjerterne Farve og Duft.

Ja, men Foraarets Glæde vil nydes i Ro,
For at føle den ret, maa man kun være To.
Saa skilles og spreder sig Vennernes Kreds;
Man maa fly.
Væk fra By.
Og veed ej, om atter vi Vinter man ses.
378 Derfor Bægeret løfte vi vil til Farvel,
Derfor ønske hinanden vi Velgang og Held,
At Haabet, som spirer, maa frodigt gro frem,
At igjen
Ven og Ven
Maa flokke sig her i det venlige Hjem!

Bryllupssange.

1.

Det er saa trygt, sit Hus paa Gud at bygge,
Da styrter det ej ned for Vindens Pust;
Som Støv hensmuldrer denne Verdens Lykke,
Men den, Han skænker, trodser Møl og Rust.
Han er den Støttestav, som aldrig svigter.
Den Ledestjerne, som gaar aldrig ned;
Han ene letter Livets tunge Pligter,
Og Raad for Sot og Sorg Han ene veed.

Ham bede vi sin Naades Sæd at lægge
I denne Pagt, som knyttes ved hans Ord,
Saa den maa voxe som et Træ og strække
Sig op mod Himlen fra den dunkle Jord;
379 Saa den maa vidne om, naar Løvet falder,
At Han var stærk i Deres Kjærlighed;
Saa De maa være rede, naar han kalder

Dem til sit Hus, hvor der er salig Fred.

2.

Med Sang og Jubel, med Spil og Dands
Skal Bruden følges ud af Gaarde;
Men se, der glitrer i hendes Krands
Dog Noget, lignende en Taare.
Glad rider Haabet foran hendes Vogn.
Omkring den tumle Amarin og Faun;
Men bag derpaa
Genier smaa
Sig klynge fast med vaade Øjne.

Det er de Minder, hun tager med
Fra Barndoms- og fra Ungdomsdage;
Det er de Savn, som i hendes Fjed
Vil gaa, men blive maa tilbage;
Lysvaagne myldre de af hver en Krog
Og tale med i deres stumme Sprog,
Saa mildt og blødt,
Saa ømt og sødt,
Som Kjærlighed forstaar at tale.

380

De væve Billeder af Lys, hvori
Hun ser de kjære Skygger svæve;
De nynne Sange, hvis Melodi
Faar hendes Hjerte til at bæve;
Af hendes Tankes rige Blomsterflor
De snildt en duftende Guirlande sno'r,
Og lægge den
Saa sagte hen
Omkring den stille Gamles Skuldre.

Men denne Taare - den er et Væld,
Hvoraf en Livsens Strøm skal rinde,
Og disse Savn er en hellig Gjæld,
Som vil de Skilte sammen binde,
Og Minderne en Rigdom underfuld,
Som ej opvejes af Alverdens Guld;
Som ej forgaar,
Men sikkert staar,
Og giver hundredfoldig Rente.

Og Gud velsigne det unge Par,
Som sejler ud paa Livets Bølger!
Og Gud velsigne den gamle Fa'r,
Hvis Hjerte dem paa Farten følger!
381 Og Gud beskærme dette gamle Hjem,
Hvor megen Kjærlighed er voxet frem,
Som, flyttet bort,
Dog voxer fort
Og bærer Iselinges Mærke!

3.

Fader, som er Kjærlighed,
Se til os i Naade ned!
Bøj dit Øre til de Tvende,
I hvis Sjæle Du lod tænde
Funker af din Kjærlighed!

Giv dem, hvad de bede om:
Hjemmets trygge Helligdom,
Fælles Attraa, trofast Vilje,
Troeris Palme, Haabets Lilje,
Voxende af Hjertets Bund!

Vær hos dem, naar Glædens Dag
Straaler over deres Tag,
Saa de ej dens Kilde glemme,
Saa i ydmyg Hu de gjemme
Takken for din Miskundhed!

382

Vær hos dem, naar Sorgens Kvæld
Daler over deres Tjeld!
Ræk dem Balsam, naar Du saarer,
Og lad Smertens bittre Taarer
Lokke frem en himmelsk Sæd!

Vær hos dem i Ungdomskaar!
Følg dem under hvide Haar!
Naar de kjækt mod Maalet ile,
Naar de længes efter Hvile,
Vær dem Lys og Støttestav!

Vær hos dem den sidste Stund!
Lad fra deres blege Mund
Sukket ubønhørt ej stige!
Oplad da din Naades Rige!
Skænk dem evig Salighed!

383

II. BLANDEDE DIGTE.

Sonnetter.

1.

Tro ej, mit Strengespil for altid tier,
Fordi mit Ønskes bedste Maal er vundet,
Fordi min Attraa har din Attraa fundet,
Og al min Idræt jeg til Dig nu vier.

I Sjælens tause Kløfter ligger bundet
Endnu en Flok af nye Melodier,
Som kun paa Liv og Lys og Frihed bier,
Til Du Forløsningsordet har udgrundet.

Paa dine Læbers Rosenseng det sover,
Det fødes i dit Hjertes Himmerige,
Dets hemmelige Magt Du byder over.

De bundne Toner ville løste stige,
Og rulle frem i klare, klingre Vover,
Naar Du, skjønn Jomfru, Ordet vil udsige.

384

2.

Der er en Sø etsteds i Nordens Lande,
Hvis Bølger kruses legende og milde,
Og smukt i Sommersolens Straaler spille,
Og vugge Billedet af rige Strande.

Men pludselig, mens Alt omkring er stille,
Fra neden røres op de dybe Vande,
Og Bølgen rejser sig med skumhvid Pande,
Som om den pidskedes af Storme vilde,

En saadan Sø min Sjæl er i det Mindre:
Snart Livets Indtryk mildt i den sig spejle,
Og Dagens Sol og Nattens Stjerner tindre;

Snart mørkner den og løfter Bølger stejle,
Og dunkle Magter rase i dens Indre.
- Siig, tør paa denne Sø Du trøstigt sejle?

385

3.

Din Attraa er den fromme, hvide Due,
Som Haabets friske Olieblad mig rækker,
Som til et nyt og bedre Liv mig vækker,
Og vender op mit Blik mod Pagtens Bue.
Min Attraa er som Bjergets røde Lue,
Der længselsfuld sig efter Himlen strækker,
Men trindt med Sten og Aske Alt bedækker,
Og bringer Menneskene til at grue.
Ak, men den Jord, som Bjergets Ild fortærer,
Har ogsaa Blomsterpragt og Bladeskygge,
Og tunge Ax og stærke Druer bærer.
Siig, tør Du tro den skrøbelige Lykke,
Hvorunder Dybeis gridske Flamme gjærer?
Tør Du hos mig, min hvide Due, bygge?

386

4.

Dengang Odysseus om paa Havet irred,
For til sit fjerne Hjemland Vej at finde,
Da sad etsteds paa Strand en dejlig Kvinde,
Hvis Tryllesang i Aftenluften dirred.

Men hvo der lyttende paa hende stirred,
Forliste ynkelig paa Klipper blinde;
Odysseus lod sig fast til Masten binde,
Derfor Sirenen ej hans Sind forvirred.

Som Grækere paa Livets Hav jeg krydser;
Men mig Sirenen følger paa min Snekke,
Og hendes Sang min skjulte Kummer dysser,

Og hendes Røst min gode Kraft vil vække, .
Og jeg taknemlig hendes Hænder kysser,
Thi Vej til Himlen viser hun os Begge.

387

5.

Du veed, at Du er mine Øjnes Stjerne,
Mit Øres Velklang, mine Læbers Honning,
Min Tankes Axe og min Viljes Dronning,
Mit Hjertes Heltedigt, mine Levens Kjerne,

Du veed, din Sorg er mine Strænges Dæmper,
Mens højt de klinge, naar din Sjæl sig fryder;
Du er med mig i Baaden, naar den skyder
For fulde Sejl, som naar mod Storm den kæmper.

Og som det er, saa maa det altid være.
Om Lykkens fulde Skaaler os skal rækkes,
Om Livets Nød og Kvide vi skal bære,

Om vore Vinger tidlig skulle stækkes,
Om Gud vil os en sildig Kveld beskære -
Een Lod, eet Liv, een Død maa blive Begges.

388

6.

Hvor kan det være, Tidens Tand mig skaaner,
At Bølgegangen i mit Bryst ej lægges,
At ej min Sjæl af Støv og Skimmel dækkes,
At kun mit Skæg, men ej min Tanke graaner?

At at min Ungdoms Drøm jeg ikke vækkes,

At Fantasus mig end sin Vinge laaner,
Og Haabets Himmel for mit Øje blaaner,
Og Modets Landse i min Haand ej knækkes?

Det kommer af, at Du min Sjæl opfylder:
Din Vaarsol klarer Høstens mulne Dage,
Og nøgen Mark og brunet Løv forgylder;

Din Vilje holder Tidens Magt tilbage,
Din Ungdom jeg min anden Ungdom skylder.
Du er en Ydun - gid jeg var en Brage!

389

7.

Tidt synes mig, der er ej mer at gjøre:
Mia Sang har malt, hvad i mit Hjerte lued:
Mit Ord har talt, hvad jeg i Tanken skued;
Mit Flag har ført, hvorhen det kunde føre.

Skal for en Slægt, forfjamsket og forkuet,
Jeg synge hvad jeg veed vil Ingen røre?
Og skal jeg tale for det døve Øre,
Indtil jeg snart til Taushed vorder truet?

Men naar da kjærlig mig din Arm omslynger,
Naar ved dit Bryst til Ro mit Hoved lægges,
Ej Træthed og Forsagthed mer mig tynger;

Saa voxer Modet, og min Spændkraft vækkes
Og ufortrøden taler jeg og synger,
Og skrider fremad uden at forskrækkes.

390

8.

Naar dem jeg saa', der nys var mine Lige,
Beständig løftes højere i Vejret,
Dem, der sad stille, mens jeg brugte Sværdet,
Og for at falde foretrak at vige;

Og naar jeg da saa' Mængden maale Værdet
Blot efter Trinene paa Højheds Stige,
Og knæle for de Mægtige og Rige -
Saa har jeg stundom Magt og Glands begjæret.

Men naar saa min vildfarne Tanke vendte
Hjem til mit Hjem, det kjærlige og trygge,
Min Daarskab jeg med Ruelse erkjendte.

Nej, jeg velsigner netop Livets Skygge:
I den fandt jeg langt mer, end jeg fortjente,
Dig og i Dig et Overmaal af Lykke.

9.

Mit gamle Hjem nu Skovl og Spade lukker,
Og Vintrens Storm, som suser hen derover,
Opvækker Ingen mer af dem, der sover,
Kun Tanken deres blege Billed hugger;

Men om jeg stundom ser paa det tilbage,
Og i det Svundnes Strøm vemodig dukker,
Min Sjæl ej efter hvad jeg tabte sukker;
Jeg vil ej leve om de gamle Dage.

Du skaber mig et andet Hjem, Du Kjære!
Hvor der er godt at være, sødt at hvile,
Hvor Mindets Støtter Haabets Krands bæere,

Hvor spæde Hænder brække Sorgens Pile,
Hvor bløde Arme lette Byrder svære,
Hvor Morgenlys fra Barnelæber smile.

10.

Du er det Træ, som mig sin Skygge byder;
Du er den Ranke, som min Druer bærer;
Du er det Ax, hvoraf mit Brød jeg skærer;
Du er den Blomst, hvis Duft og Glands mig fryder;

Du er den Fugl, der synger i min Stue;
Du er det Billed, som mit Øje nyder;
Du er den Sol, som mine Skyer bryder,
Og Du er Stjernen paa min Aftenbue.

Men hvad kan jeg nu give Dig i Bytte
For Alt, hvormed Du daglig mig beriger?
Ja, jeg kan elske, ære og beskytte,

Og aldrig jeg din Tro og Tillid sviger;
Det er det Hele. - Men hvad kan det nytte?
Jo længere jeg lever, Gjælden stiger.

11.

O, vug i Søvn din hemmelige Kummer

Ved dette Bryst, som dig imøde banker!
Øs dine tunge, smertefulde Tanker
Ud i min Sjæl, der som et Kar dem rummer!

Naar øm din Fod imellem Stene vanker,
Naar træet din Ryg sig under Byrden krummer,
Naar Livets høje Bølge mod Dig skummer,
Og angst Du tror at slippe Haabets Anker -

Saa grib min Haand! Jeg er jo ved din Side;
Det blev min Ret, som Støtte Dig at tjene;
Alt, hvad Du lider, vil jeg ogsaa lide.

Naar trofast vore Kræfter vi forene,
Vi skal med Sejr os gjennem Verden stride;
To bære let, hvad Ingen aarker ene.

394

12.

Du kjender al min Svaghed og min Styrke,
Hvor langt jeg rækker, og hvor brat jeg glipper,
Hvor fast jeg holder, og hvor let jeg slipper,
Hvor der er lyst i mig, hvor der er Mørke.

Du veed, min Sjæl blev dannet af Naturen
Kun som en Husmandsplads blandt Norges Klipper;
Hist gror lidt Græs, her bølge korte Vipper,
Hist fosser Bækken frem, her stivner Uren.

Du kan mig udenad ret som en Lexe,
Hvert enkelt Træk, hver Linje skarp og lige.
Saavel som de concave og convexe.

Hvis noget Nyt endnu jeg kan Dig sige,
Saa maa det komme af, at Du kan hexe
Ny Klang i mine Toners gamle Stige.

395

Du kommer.

Du kommer - saa er Alting godt
Og alt det Onde glemt,
Saa er min Vraa et Marmorslot,
Og i mit Bryst har Sangens Drot
De bedste Strenges stemt.

Du kommer - saa er Himlen blaa
Og alle Skyer Guld,
Og alle Skovens Fugle slaa,

Og Høstens Mark af Blomster smaa
Er atter ganske fuld.

Du kommer - saa er Livet smukt
Og hver en Time ler;
Saa standser Intet Tankens Flugt,
Saa bærer al min Gjerning Frugt,
Og hvad jeg ønsker sker.

Du kommer - saa er Livet rigt
Og al dets Møje let:
Saa er et Legetøj min Pligt,
Min Hvile et fuldbaaret Digt.
Og Klang mit Aandedræt.

396

Du kommer i din Elskers Favn,
Og bygger der og bor -
Saa kjender Sjælen intet Savn,
Saa kjender Glæden intet Navn,
Og Læben intet Ord.

Da hun var tyve Aar.

Nu fylder Du de tyve Aar,
Min yndige Veninde!
Og over Grændseskjellet gaar
Til Livets Sommer fra dets Vaar,
Fra Mø til moden Kvinde.

Ifjor, da vandred Du i Drøm
Med lukte Øjelaage,
Og paa din Længsels dybe Strøm,
Som rulled ren og varm og øm,
Der laa en Billedtaage.

Da vidste Du ej ret, hvad Trang
Der voxed i dit Hjerte,
Ej hvad der i din Sjæl gav Klang,
Saa tidt din bløde Stemme sang
En Sangers Fryd og Smerte.

397

Da havde ej din Læbe sagt,
Dit Øre ej fornummet
Det Ord, hvori et Liv er lagt,
Det Ord, som har den største Magt
I Tiden og i Rummet.

Da som en Rosenknop Du stod,
En liflig Blomstergaade;
En Skjønhedsflor Du ane lod,
Men Ingen kjendte og forstod
Dit Væsens skjulte Traade.

Nu Kjærlighedens vakte Sands

Har aabnet Rosens Bæger;
Den staar med Morgenduggens Glands
Paa sine friske Blades Krands,
Og fryder og bevæger.

Din Drøm har faaet Kjød og Blod,
Din Længsel Maal og Skranke;
Og hvad kun dunkelt for Dig stod,
Og hvad Du ubesvaret lod,
Det magter nu din Tanke.

398

Dit Øje skuer stjerneklart
Og frejdigt ud i Livet;
Dets Fylde er dig aabenbar't,
Du finder ej dets Tryk for svart,
Thi Styrke er Dig givet.

Du veed nu, hvad Du vil og maa,
Du veed, hvorhen Du sigter;
Din Higen rummes i en Vraa,
Du ængstes ej for Dage graa
Og ej for tunge Pligter.

Og denne Klarhed i dit Sind,
En Klarhed uden Skygge,
Har aandet Rødme i din Kind,
Og om din Pande bredt et Skin
Af Glæde og af Lykke.

Du var saa sød udi din Vaar,
Saa blysom og beskeden;
Men dobbelt yndig nu Du staar,
Thi Kvinden Skjønheds-Maalet naa'r
Først gennem Kjærligheden.

399

Og saadan, som jeg ser Dig nu,
Jeg altid skue vil Dig;
Thi varm og trofast er min Hu,
Og saadan, som den er, har Du
Den altid fængslet til Dig.

Din Skjønheds Billed gjemmer den,
Og vil det aldrig tabe;
Om nok saa brat Du falmer hen,
Min Hu vil af sig selv igjen
Din Ungdoms Ynde skabe.

For mig Du bliver tyve Aar,
Hvor gammel saa Du nævnes;
Dit klare Blik, dit brune Haar,
Din Læbe, hvorom Smilet staar,
Skal uforkrænket levnes.

For mig Du bliver tyve Aar,
Mens jeg har Sands og Minde;
Naar Livets Vintersne os naa'r,
Du bliver, hvad Du blev i Vaar,
Min yndige Veninde.

400

Sommerliv.

1.

Husker Du den Dag endnu,
Vi for Præsten stode?
Jeg var stolt og tryg, men Du
Underlig tilmode;
Men Du sagde dog dit Ja,
Saa det kunde høres,
Og lod ved min Arm derfra
Dig taalmodig føres.

Talen, den var snart forbi,
Før vi rigtig vidst'et;
Psalmens kjønne Melodi
Af Forvirring bristed;
Gifte, som sig hør og bør,
Blev vi dog, Du Søde,
Baandet brister ikke, før
Vi er begge døde.

Brudeblussets Flammer klart
Over Løvet spilled;
Det var jo en "Broder"-Part,
Veed Du nok, af Gildet;
401 Visen jeg leverte selv
Som en Mand af Faget;
Du blev efter Ret og Skjel
Dandset ud af Laget.

Dagen skred og Aften led,
Afsked tog hver Fremmed;
Da var ogsaa Du bered
Til at skifte Hjemmet;
Christian holdt for Døren nu
Og med Pidsken smelled,
Og med stærkt bevæget Hu
Sagde Du Farvellet.

Husker Du den Morgenstund,
Da vi først var ene?
At den havde Guld i Mund
Skulde jeg formene.
Hvor om Slottets tomme Sted
Gamle Linde skærme,
Fandt vi Ensomhed og Fred
Til at gaa og sværme.

Hvor hun paa sin Smerte bar,
Danmarks unge Dronning,
Vandred nu vort unge Par
Og drak Livets Honning;
402 Snart om Fortids sjunkne Liv
Vi vemodig talte,
Snart vor Fremtids Perspektiv
Lystelig vi malte.

Husker Du, hvordan vi drog
Paa vor "Eriksgade",
Og vor Elskovsrose slog
Ud de fine Blade.
Medens til det jyske Land
Jevnt og fort vi sejled,
Medens gennem Hedens Sand
Vore Heste snegled?

Husker Du, vi havde Sorg
Ogsaa til Forandring,
Dengang vi til Silkeborg
Naa'de paa vor Vandring?
Men deraf vor Glæde fik
Større Ro og Mildhed,
Mens den lange Dag vi gik
Om i Skovens Stilhed.

Husker Du hver dejlig Plet,
Hvor vi søgte Hvile,
Og lod Øjet, aldrig træet,
Over Dalen ile?
403 Oppe paa hver Bakkeryg
Samme Panorama,
Og en Scene lige tryk
For vor Hjertes Drama!

Nedenfor, som Skjold ved Skjold,
Blanke Søer laa der,
Himmelbjergets mørke Knold
Maatte Skildvagt staa der;
Skoven dypped snart sin Top
I de stille Vande,
Snart den klattred dristig op
Imod Bjergets Pande.

Husker Du den Aftenstund,
Vi paa Aaen sejled,
Medens Maanen, fuld og rund,
Sig i Vandet spejled?
Et Filisterkompagni
Førte lystig Ordet,
Desto tausere sad vi
To og passed Roret.

Husker Du den lille Bænk
Under tætte Grene?
Fossen strøede Perlestænk
Over Mos og Stene;
404 Søens Bølge skød sig tyst
Ind i Pyntens Skygge,
For at bære paa sit Bryst
Gjenskin af vor Lykke.

Husker Du, tilsidst vi kom
Op paa Bjergets Tinde?
For ej før at se Dig om,
Gik Du op iblinde;
At vort Land sin Storhed har
Maatte Du erklære,
Og den Mundfuld Vin, jeg bar,
Tømme til dets Ære.

Ja, vi flakke d vide om,
Og vi Meget skued,
Men jo længer frem vi kom,
Alt os mindre hued;

Udi Sjælens fulde Skaal
Alle Indtryk trængtes,
Og mod Rejsens sidste Maal
Inderlig vi længtes.

405

2.

Husker Du det Hus af "Kridt"
Med de hvide Vægge,
Hvor der var af Rum saa lidt,
Nok dog for os Begge?
Mange eje vistnok mer
Plads, men mere Kummer,
Vi veed nu: lidt Straa og Ler
Megen Lykke rummer.

Husker Du, hvordan det var
Smykt af dine Kjære?
Alt den samme Indskrift bar:
"Her er godt at være."
Alt var net og rent og hvidt,
Friske Blomster dufted,
Og den friske Søluft blidt
Ind ad Vindvet lufted.

Husker Du saa Haven, hvor
Valmuer og Malva
Stod i alsomdejlignst Flor,
Ukrudt i det Halve,
Hvor en gammel runken Eg
Laante os lidt Skygge,
Mens et Græskar om vor Væg
Vandt sit Bladesmykke?

406

Dig var Dagen der ej kort,
Men for mig desmere,
Thi jeg maatte daglig bort
For at redigere;
I et Gry og i en Kveld
Livet sammentrængtes,
Da betalte vi vor Gjæld
Fra den Tid, vi længtes.

Husker Du, vi vandred om
Tidt i Aftensvale?
Mangen Tanke, som var stum,
Lærte da at tale;
Mens vi delte Haab og Frygt,
Tvivl og Sorg og Gammen,
Vore Sjæle frit og trygt
Voxede sig sammen.

Husker Du den Morgen, da
Vi saa skulde flytte?
Det var tungt at skilles fra
Denne lille Hytte.
Vi vil elske den, min Viv,

Alle vore Dage,
Thi et Stykke af vort Liv
Lod vi der tilbage.

407

Vuggevise.

Nu skal Du kjønt Dig putte ned
Og lukke Øjnenes Laage!
Imens Du sover, Du jo veed,
Din Moder vil over Dig vaage.
Du er den Første, som jeg bar
Til Livet med Angst og Smerte,
Derfor er Du en Skat, jeg har,
Den dyreste for mit Hjerte.

Nu skal Du sove fast og trygt
Og drømme Drømme saa smukke!
Der er en Jacobstige bygt
Fra Himmerig ned til din Vugge;
Ad den Guds Engle komme ned
Og lære Dig deres Lege,
Og vise Dig en Herlighed,
Som Barnet engang skal eje.

Nu skal Du sove godt og sundt
Og vinde Nemme og Kræfter,
Og trippe snart i Stuen rundt
Og nynne mig Sangene efter!
408 Og engang skal Du se Dig om
I Verden og Kundskabs Rige,
Men altid blive god og from,
Og altid min egen Pige.

Vil Du elske mig?

Vil Du elske mig, naar Dagen lider,
Og dens Sol er bleven kold og mat;
Naar den dunkle Skygge fremad skrider,
Og bebuder, der er kort til Nat;
Naar min Fod er træt, og mine Hænder
Synke magtesløse i dit Skød;
Naar mit Øje sig mod Himlen vender,
Bedende om Enden paa min Nød?

Vil Du elske mig, naar hvad jeg loved
Viser sig at være ufuldbragt;

Naar det ses, at Hjerte mer end Hoved
Har jeg havt, og mere Mod end Magt;
Naar jeg vrages som en rusten Klinge,
Nu for sløv, men engang altfor hvas,
Og den store Hob kun agter ringe,
At jeg dog engang har fyldt min Plads?

409

Vil Du elske mig, naar disse Sange,
I hvis Bølgegang mit Hjerte slog,
Og som derfor rørte Hjerter mange,
Og som først din Attraa til mig drog;
- Naar de over andre Toner glemmes,
Og en yngre Slægt for dem er døv;
Naar de i den trykte Bog kun gjemmes,
Som paa Hylden staar, bedækt med Støv ?

Vil Du elske mig, naar jeg har fundet
Hvilen, som mig dette Liv ej gav;
Naar det Maal, min Stræben her har vundet,
Er en Tue Jord, en ukjendt Grav?
Vil Du vore Børn da trofast lære,
Hvem jeg var, hvorfor jeg trofast stred?
Vil Du mig i kjærligt Minde bære,
Til Du ved min Side lægges ned?

410

Georg Aagaard.

Naar Stormen fælder den gamle Eg,
Som længe luded mod Jorden,
Men forhen skærmed de Stammer, der steg,
Mod Uvejrets Magt og mod Straalernes Leg
Som trofast Hyrde for Hjorden -
Da blandes i Smerten ved dens Forlis
Erindringens Glæde og Tak og Pris;
Opfyldt dens Skæbne er vorden.

Naar Lynet splintrer den ranke Bøg
Med Kronens løvrige Smykke,
Som gjcnlød af Menneskers Glæde og Spøg,
Af kvidrende Finke og kukkende Gjøg,
Og spredte saa klar en Skygge -
Da gaar gjennem Skovens Sal der et Suk,
Paa Blade og Blomster staar Sorgens Dug;
Da mørkner Tilværelsens Lykke.

Og saadant et Træ var Han, som sank,
Før Livets Middag var runden;
Hans Adel var ægte, lians Skjoldring blank,
Hans Hu som hans Tanke frejdig og frank,
411 Og ærlig - det var han til Grunden.
Enhver, som saa' ham i Øjet ind,
Fandt Barnets glade og rene Sind

Med Mandens Alvor forbunden.

Han havde det danske Hjertelag,
Saa sorgløst og varmt tillige;
Stod Danmarks Ære og Folkets Sag
Paa Spil - saa toned han Begges Flag
Og kunde sin Pligt ej svige;
Var Faren ovre, saa fo'r han i Mag,
Saa kjendte han ikke til Had og Nag,
Og saa lod han Fem være lige.

Faa Uger - og Vaarens jublende Bud
Hidbæres paa Fuglevingen;
Da axler vort Land sit blommede Skrud,
Da spirer alt Liv, da springe de ud,
De Skove om Iselingen;
Men Øjet, det milde, som femti Aar
Fast saa dem grønnes, i Taarer staar, -
Der mangler et Træ i Ringen.

Det fejreste Træ, som op imod Sky
Bar Haabets og Fremtidens Farve,
Som loved de Ympet end længe Ly,
Det springer ej ud med Skoven paany,
412 Det er kun en livløs Larve;
Men der, hvor det stod, hvor Pladsen er tom,
Der aabner Guds Himmel sit lyse Rum;
Den monne forvist han arve.

Der skulle de samles, frie og fro,
Med hannem engang hans Kjære:
Det Haab, som med Kjærlighed og med Tro
Er voxet op i hans Fædrene-Bo,
Skal hjælpe dem Savnet at bære,
Skal lære i Livets bittreste Ve
At sukke ydmygt: "Guds Vilje ske!
Højlovet hans Navn skal være!"

Anna Nielsen.

Det høje Nordens Sangmø staar og græder
Og hyller sine rene Træk i Flor:
Den Røst, som lifligst tolkede hendes Hæder
For Danmarks Folk, har talt sit sidste Ord;
De skønne Skikkelser, hvis lange Række
Hen over Scenen skred i Sejersglands,
Dem skjuler nu for evig Gravens Dække ;
Hun, som har skabt dem, bær sin sidste Krands.

En Sum af Indtryk, fyldige og klare,
Er Alt, hvad hendes Kunst har efterladt;
Men den skal hendes Samtid tro bevare,
Og Hver, som ejer den, han har en Skat;
En Skat, som ikke Møl og Rust fortærer,

Som ej med Døgnet Vexel smelter ind;
En Skat, som altid samme Rente bærer,
Et luttret Hjerte, et opløftet Sind.

Hvad var da denne Magt, som Hendes Minde
Har gjort saa rigt, saa fattigt hendes Savn:
O, det var den: hun var en ædel Kvinde
Af Liv og Sjæl, og ikke blot af Navn;
Og dette Liv hun aanded i hvert Billed,
Og denne Sjæl hvert Træk hun stemple lod;
I alle Skikkelserne, hun fremstilled,
Randt hendes eget varme Hjerterblod.

Fordi hun kunde ned i Dybet dykke
Af Valborgs og af Signes Kjærlighed;
Fordi hun kunde rumme Julies Lykke,
Og kunde maale, hvad Elvira led;
Fordi hun var en Dronning af Guds Naade
I Følelsernes vide, dunkle Land, -
Derfor hun kunde Kunstens Runer raade,
Derfor hun gjorde Illusionen - sand.

414

Ja, Sandhed var det Maal, som gennem Skinnet
Hun stræbte efter i sin skønne Kunst;
Mens Mangen snublede, af det forblindet,
Mens Mangen ledtes vild af Mængdens Gunst,
Gik hun, ydmyg og stolt, sin lige Bane
Med mandig Vilje og urokket Mod;
Og Mængden syntes undrende at ane
Den Stræbens Værd, den ellers ej forstod.

Men Hun, som i den kulne Høst holdt friske
De rige Krands fra sin Ungdoms Maj,
Hun hørte gennem Mængdens Jubel hviske
Et Budskab fra det Liv, som visner ej;
Af denne Verdens Ros og Møje trættet,
Hun længtes efter Fredens stille Land.
N u har hun vundet, hvad der er forjettet,
Den Herlighed og Ære, som er sand.

415

Nikolai Peter Nielsen.

Jarl Hakon sover i den sorte Kiste,
Og Nordens store Helteold er lagt
Med ham til Hvile der. - Han var den Sidste,
Der kaldte den til Liv ved Kunstens Magt;
Den Sidste, i hvis Skikkelse den præged
Sin Manddomsstyrke og sin Ungdomsglød;
Den Sidste, i hvis Stemmes Malm den lød,
Og Nutids Slægter løfted og bevæged.

Var han en Kunstner stor? Var han en mindre?

O, lad Kritiken tie ved hans Grav!
Er det ej nok, taknemlig at erindre
Hvad af sit Overflod hans Snille gav?
Endnu engang at samle i et Billed
Hin fulde Kraft, hin Følelsernes Ild,
Som lued gjennem Alt, hvad han fremstilled,
Og baned Vej til Hjerterne hans Spil?

Hans Stemme var den Lur, som Oehlenschläger
Behøved for at vække Folkets Sands;
Hans Læbe var det gyldne Festens Bæger,
Hvor Sangens Drue sprang med dobbelt Glands:
416 Hans Styrke var den Hammer, som forklaret
Lod Tankens Skabning gaa af Stenen frem;
Hans Hjerter var det Spejl, som aabenbared,
Hvad der endnu laa skjult i Ordets Gjem.

Og hvis der risler Marv i Folkets Arme,
Hvis Kraft til Handling bæver i dets Haand;
Og hvis dets Hjerter rummer ædel Varme,
Hvis høje Tanker voxe i dets Aand;
Og hvis med løftet Pande det vil skride
Imod sin Skæbnes mørke Kiming frem;
Hvis det vil mandig stride, modig lide,
Til frit og frelst det har sit skjønne Hjem; -

Saa har ej heller Han forgjæves levet,
Om end med Strømmen gled hans lette Baad,
Saa skal hans Navn paa Danmarks Skjold staa skrevet
Blandt Deres, som har øvet større Daad;
Thi han har været med at pløje Jorden,
Og han har været med den Sæd at saa'
Hvis modne Ax til Næring skal forslaa
For Folkets friske, sunde Liv i Norden.

417

Oscar den Første. (8de August 1859.)

Nu aabnes Riddarholmens Kongebolig,
Hvor Døden holder Hof og Mindet Dom;
Hvor megen Sjæleangest sover rolig,
Og Maalet staar for mangen Stræben tom;
Hvor Usselhed er lagt ved Storheds Side,
Graahærdet Kløgt ved Tant og Børneleg,
Den myge Stengel ved den stærke Eg
Og haardfør Manddom mellem Kvinder blide.

Nu aabnes denne Hal, hvor Sveas Ære
Har i Aarhundreder holdt Riddervagt
For hvad det bar af Navne folkekjære,
Af Heltegjerning og af Herskermagt.
Mens fra det slanke Taarn Ligklokken ringer,
Den tause Skare bølger sig derind

Med Sorg ej blot i Mine, men i Sind; -
Sin Drot til Hvile Tvillingfolket bringer.

Hvo var han? Ejer hele Ættelængden
Af Sveakonger ingen Ros som hans?
Steg som en Gran paa Fjeldet over Mængden
Han ved sin Herskeraand, sit Snilles Glands?
418 Fløj som et Meteor han gennem Tiden,
For vanfør Slægt et blodigt Tugtens Ris?
Kom han fra Valen hjem med Sejrens Pris,
Og styred vældig, hvad han vandt i Striden?

Har, som den Største under Marmordækket,
Han Troens Frihed købt for eget Blod?
Har som hin "unga hjelte" han forskrækket
En kraftløs Old ved eventyrligt Mod?
Har han befæstet en forfalden Trone
Ved Lovens Støtte og ved Magtens Bolt?
Har som sin Fader Skæbnens Hjul han holdt,
Og af en enkelt gjort en dobbelt Krone?

Nej, han har kun kjendt Fredens gyldne Dage,
Og kun udført dens nøjsomme Bedrift;
Ej mange Blade har hans Kongesage,
Paa intet af dem læses blodig Skrift.
Han har kun staaet med Gevær paa Skulder,
Som Vagt for Norden og dets Grændseled,
Og stræbt med venligt Sind og ærligt Med
At fjerne og at dæmpe Kampens Bulder.

Han har ej spundet egennyttig Rænke,
Og ej strakt efter Næstens Gods sin Haand;
Og aldrig har han smeddet Bolt og Lænke,
Men vel med Lempe løst forrustne Baand;
419 Han har ej sat i Kronen nye Stene,
Men han har dulgt Metallets kolde Glands,
Og slynget om den gyldne Ring en Krands
Af Egeblade og af Blomstergrene.

Og hvad skal Saga veje, om ej Manden,
Hans Hjertelag, hans Tankes frie Flugt,
Det, han ej tog paa Borg hos nogen Anden,
Men af sit eget Forraad har forbrugt?
Om han blev baaret frem af Lykkens Vinde
Og løftet højt af Hændelsernes Spil -
Kortsynet Samtid kan det lede vild,
Men ikke Efterverdens Syn forblinde.

Lad ham, der gjemmes nu i Egekiste,
Da have fejlet meget eller lidt;
Lad ham ha' villet fremad heller liste,
End ile mod sit Maal med raske Skridt;
Lad ham ha' standset foran mangan Skranke,
Ja være sejlet vild paa Tvivlens Hav;
Han var dog - det skal siges ved hans Grav -
En Konge med et Hjerte og en Tanke.

Han elsked Mennesket; han saa' en Broder
I Vadmelsskoften som i Fløjelsskrud,
Og æred Præget af den fælles Moder
Selv der, hvor det var næsten slettet ud.
420 Fra Livets høje, solbelyste Tinde
Han saa' ned i dets mørke, trange Vraa'r
Samfundets skjulte Brøst og dybe Saar
Og vilde Lægedommen for dem finde.

Han saa' igjennem Fængslets tykke Mure

Den skumle, trodsige, fortabte Hjord,
Som stængtes der, lig vilde Dyr, i Bure
Og drev hinanden frem i Lastens Spor;
Han saa' Fordærvelsen af Straffen vælde,
Og Brøden voxte op af Lovens Bud; -
Hans Mildhed soned gammel Haardhed ud,
Og Haabet lyste i den dunkle Celle.

Han saa' en giftig Slange bo og bygge
Ved mange Hytters tomme Arnested,
Og sluge Mandens Løn og Kvindens Lykke,
Og suge Slægtens Styrke, Led for Led;
Da flokkedes hans bedste Mænd paa Tilje,
Og manget sandt og kærligt Ord blev talt,
Og Fristelsernes Overmagt blev kvalt
Ved Lovens Magt og Kongens ædle Vilje.

Og skjønt han fødtes fjernt i Sydens Dale,
Hvor Druen modnes, og hvor Pinjen gror,
Og skjønt han nemmed fremmed Sæd og Tale,
Før han blev plantet om i højen Nord,
421 Saa voxed han dog fast til denne Stamme,
Dens Marv og Saft gik over i hans Blod.
Hans Hjerte trak sin Næring fra dens Rod,
Og elsked Norden med en Sydbos Flamme.

Han elsked dette Klippeland, hvis Tykke
Paa een Gang er saa fattigt og saa rigt;
Hvis Vinter er saa lang en Natteskygge,
Hvis Sommer er et kort, men dejligt Digt;
Hvor Malmens blanke Aare gror i Bjerget,
Men Dalens Jordbund giver sparsomt Brød;
Hvis Folk, med Øjet lyst og Kinden rød,
Har Kraft at smedde og at svinge Været.

Han elsked disse Folk, hvis Spir han førte,
Som deres ægte, førstefødte Søn;
Hans Tanke, Hu og Gjærning dem tilhørte,
Og deres Kjærlighed han fik i Løn;
Han elsked deres Sindelag og Tale,
Og leved deres Liv i egen Borg;
Han delte deres Glæde, deres Sorg.
- Nu sørge de for ham, som er i Dvale.

Han elsked deres Skat af store Minder,
Som de har gjemt i Saga og i Sang,
Om raske Idrætsmænd og ædle Kvinder,
Som skabte Nordens Magt og Ros engang
422 Han elsked Haabet, Oldtids Minder vakte
Igjen i hver en stolt og mandig Sjæl,
At Nordens Stamme, naar den vil det selv,
Kan nu og altid egen Skæbne magte.

Han saa' en Trang hos Nordens Ungdom fødes,
En hellig Følelse, en Broderaand;
Han saa' dem længes, drage ud og mødes,
Og jublende forenes Haand i Haand;
Han saa' dens Bauner højt mod Himlen stige
Fra Norges Fjelde, som fra Fyrisval;
Han saa' den lyst i Fred fra Kundskabs Hal,
Og døbt i Blod ved Thyras brystne Dige.

Da rørtes Kongens Hjerte, og hans Tanke
Sprang som en rustet Pallas frem deraf;
Da skued han udover Livets Skranke,
Udover Døgnets Dont og Nuets Krav!
Da saa' han Nordens Fremtid herlig grundet

Paa Folkenes, gjenfødte Broderaand;
- Da rakte han sin kongelige Haand
Til trofast Broderforbund over Sundet.

Den blev ej greben, og sank mat tilbage.
Det var hans sidste Kraft, hans sidste Syn;
Thi Kongers Konge havde talt hans Dage,
Og Dødens Mørke daled paa hans Bryn.
423 Som Moses Grændsebjergene kun han naa'de
Og skuede Forjettelsernes Land;
Han skulde kun betræde Ørknens Sand,
Og Nordens Fremtid er en uløst Gaad.

Lad Kræmmerkløgt nu kalde ham en Drømmer,
Lad harsk og skimlet Visdom vrage hans;
Historien kommer efter os og dømmes,
En række den en Ferle, En en Krands.
Ve den, som sov, naar Morgenklokken ringed!
Ve den, som spildte Øjeblikkets Gunst!
Men Den har ikke været til omsonst,
Hvis Sjæl en mægtig Tanke har bevinget.

Jer, Nordens Ungdom, stævner jeg til Møde
Om Kisten, der er baaret hen idag!
I, som af Broderaandens Luer gløde,
I, som vil aldrig svigte Nordens Sag,
I, som har set hans høje, aabne Pande
Og lyttet til hans milde, varme Ord,
Og taget det igjen i Jubelkor:
"Strid er umulig mellem Nordens Lande," -

I skal hans Minde holde højt Ære!
Hans Grav skal være Jer et Valfartsted!
Hans Tanke skal I ud i Livet bære,
Og lægge i dets Agre ned som Sæd!
424 Da skal den spire op, naar Solen stiger,
Og skyde højt, af tunge Kjerner fuld,
Og modnes, og bedække med sit Guld
Hver Tue og "hvert Fjeld i Nordens Riger!

Lad Hvælvingen da lukkes, hvor han sover,
Den trætte Svea- og Normannadrot!
Mens Tiden gaar sin stride (rang derover,
Det skal ej glemmes, han har ment det godt.
Er ej hans Vilje altid Gjerning vorden,
Har ej hans Gjerning altid baaret Frugt,
Sandt er det dog: da Oscars Liv var slukt,
Da var en ædel Fyrste tabt for Norden.

Til Kongen. (6te Oktober 1861.)

„ V ær hilset, Konge, og velsignet Aaret,
"Der aabner sig med denne Morgens Skær!
"End længe vorde Livet Dig beskaaret?
"Og aldrig falde Kronen Dig for svær!"
- Den Bøn idag mod Himlen bliver baaret

Af mange tusind Læber fjern og nær;
Thi Ingen mellem alle dine Lige
Er mer, end Du er, elsket i sit Rige.

425

Det veed Du alt, det har Du tidt erfaret
I Fredens Dage som i Farens Stund;
Men veed Du og, hvori det har sin Grund?
Har Dig dit eget Hjerter det forklaret?
Har Du forundret spurgt og faaet Svaret
Af egennyttig Smigers sledske Mund?
Har man Dig sagt, Du større var og bedre
End alle dine oldenborgske Fædre?

Selv om saa var, tror Du da Kjærlighed
Er Højheds Livdrabant og Storheds Slave?
Har Du ej Had og Nag og Nid set gnave
Saamangen Sjæl, til herlig Daad bered?
Det gyldne Æble falder ikke ned
I Skødet paa Enhver, som vil det have;
Derfor er det saa kosteligt at naa,
Fordi det er en Lod, som times Faa.

Du gav os Frihed, hel og ubeskaaren;
Du delte broderlig med os din Magt;
Du gjorde det, da Tiden var fuldbaaren,
Da Folkets Aand var op af Dvale vakt.
Henover Sletten gik et Pust af Vaaren,
Da blev din gode Sæd i Jorden lagt,
Og blandes Regn og Solskin i vor Sommer,
En herlig Høst forvist engang der kommer.

426

Og dog Taknemligheden er alene
Ej Rod og Kilde til vor Kjærlighed;
Thi hist og her din Sæd faldt mellem Stene,
Og et og andet Korn blev trampet ned.
Du veed det selv, der Mange er, som mene,
Vor Friheds Grundvold lagdes altfor bred,
Og Mange, som med frejdig Hu har brugt'en,
Vil yde Takken først, naar de se Frugten.

Men Eet der er, som klarer hele Sagen:
Du føler, Du af Folkets Kreds er Een,
En Mønt med Landets eget Stempel slagen,
Kjød af vort Kjød og Ben af vore Ben,
Mens vi har intet Brev paa at faa Magen
Til Dig i Nutid eller Fremtid sen.
Du og dit danske Folk - vi hænge sammen
Som Blomst og Stilk, som Granens Spids med Stammen

Hvad hist din Svaghed blev, er her din Styrke:
At os Du hører til med Sjæl og Skind,
At ingen fremmed Guddom Du kan dyrke,
Og aldrig vende bort fra os dit Sind.
Om Tider skulle komme nok saa mørke,
Og Skuden tumles rundt af Hvirvelyind,
Du ser ej efter udenbords Lanterner,
Men tror paa os og vore fælles Stjerner,

427

Om vi skal frelses eller gaa i Kvag,
Een Skæbne, lige Kaar vi friste Begge:
Skal vi beholdne ind i Havnen lægge,

Saa vajer over os dit Kongeflag;
Men om den vrede Sø vor Kjøl skal brække,
Saa gaa tilbunds vi sammen med vort Vrag;
Den første Stump, som synker da i Fraade,
Er Kronen, som Du bærer af Guds Naade.

Saalænge som Du lever, kan vi haabe,
Fordi Du er med os, ihvor vi gaa,
Fordi vi bag din kongelige Kaabe
Kan høre Folkeviljens Pulse slaa.
Derfor vi Vagt omkring din Trone staa,
Derfor saa højt og tidt dit Navn vi raabe,
Derfor vi elske Dig saa fuldt og sandt,
Fordi dit Liv - det er vor Fremtids Pant.

Saa lægge Gud da Aar til dine Dage,
Frugtbare Aar for Dig og for dit Land,
Hvori de Spirer styrkes, som er svage,
Og Sæden voxer over Furens Rand;
Hvori det bliver gjort, som staa tilbage,
Og vort forslagne Skib ført ind mod Strand;
Hvori vor Hyttes brystne Vægge rejses,
Og Sejerskrandsen paa dens Mønning hejses!

428

Ja, gid Du leve længe, for ihærdigt
Paa dit begyndte Værk at tage fat,
Saa det maa staa der, Dig og Folket værdigt,
Før Du maa synke ned i Gravens Nat;
Saa Rigets Dannevirke vorder færdigt
Og trindt med Friheds stærke Slægt besat;
Saa fremmed Naade ej dit Land behøver,
Fordi det har til Rygstød - Nordens Løver!

Har Du naa't det, da, Konge, kan Du glad
I Roskilds Hvælving Dig til Hvile lægge;
Thi Ingen i den oldenborgske Rad
Skal da dens sidste Mand med Skygge dække.
Da bli'r din Tid vor Sagas gyldne Blad,
Da skal dit Navn til Evigheden række,
Og naar det nævnes, nævnes det i Lag
Med Fru Margrete og Kong Atterdag.

429

Prolog, fremsagt paa det kgl. Theater i Stockliolm den 5te og 7de Maj 1856 af N. P. Nielsen.

Jeg bringer Hilsen hid fra Danmarks Land
Og Folk, fra Eders gamle Stammefrænder,
Mod hvem I tidt har kæmpet, Mand mod Mand,
Med hvem I nu gaa Haand i Haand som Venner.

Ja, Tiden er forandret til det Bedre!

Hvis de stod op af Graven, vore Fædre
Med deres Kiv og Strid og Had og Trods,
Saa vilde de vist knap gjenkjende os,
Som nu ej mer hinandens Lande gjæste
Med Ild og Sværd, med Staal og Stang,
Ej komme for at bryde Borg og Fæste,
Ej for at trampe Kornet ned paa Vang.

Vel er endnu ej Vikingaanden slukt,
Endnu den spænder Sejlet ud til Flugt
Og Bytte sig paa Broderkyster henter ;
Men Byttet - det er Fryd og Jubelraab,
Er trofast Haandslag, er et herligt Haab.
Og Vikingerne - lystige Studenter.

430

Nu kan I rejse for "Kung Carl" en Støtte
Der, hvor han for den norske Kugle blødte;
Thi ingen Normand skal forbi den gaa,
Som ej med Ærefrygt ser op derpaa.
Nu kan for Carl den Tiende I bygge
Et Mausoleum hist ved Store-Belt -
De danske Mø'r det skal med Blomster smykke.
Og om vi hugge Navnet paa vor Helt
I en af Dynakilens nøgne Klipper,
Hvad heller udi Carlstens haarde Vold,
Sit Hoved blotte vil den svenske Skipper,
Naar han fra Søen staver: "Tordenskjold?"

Thi Alt, hvad vore Fædre har bedrevet,
Om det var skjønt og herligt, godt og stort,
Om de har Synd og blodig Uret gjort -
Alt er det nu et Fælleseje blevet;
En Arv, som er vor Stolthed og vor Ære,
Vor Trøst og Støtte og vor Visdomslære;
En Arv, som varsler godt om Fremtids Kaar,
Naar ret at bruge den vi kun forstaar.

Og som det nu er, maa det altid blive!
Det Broderbaand er stærkt, hvoraf vi bindes,
Og ingen Magt paa Jorden skal der findes,
Som magter fra hinanden os at rive

431

Og stille Nordens Folk i blodig Strid,
Som det er sket i den henfarne Tid.
Lad onde Dage komme, om de skulle,
Lad Verdensstormen med sin Vinge slaa,
Og Tidens Hav i høje Bølger rulle -
Vi trende Folk tilsammen skulle staa
Paa samme Side, under samme Flag
Og slaa for Friheds og for Retfærds Sag.

Tro ej, at vi har glemt paa Danmarks Slette,
At sidste Gang, da Hejmdalshornet lød,
Da, fuld af Overmod, Germaniens Jette
Igennem Thyras brystne Gjerde brød,
Da strømmed ned til os en Ynglingskare
Fra Sveas "Kullar" og fra Norges Fjeld,
For at betale Broderhertets Gjeld
Og dele med os Ære, Kamp og Fare!
Tro ej, at vi har utaknemlig glemt,
At mange af dem Døden for os lede.
At mangan af dem under Muld er gjemt
Paa Fredericias Mark, paa Isteds Hede!

Men tro, at, dersom "Grannen uti Øster",
Hvis venstre Haand fornys blev hugget af,
Sin gridske Højre over Ålands Hav
Engang udstrække vil mod Eders Kyster,
432 Da skal det Samme vorde gjort igjen;
Da skal paa Fyrisval vor Ungdom møde!
Da skulle Sønner af Rolf Krakes Mænd
Strø deres Blod, hvor han sit Guld udstrø'de!

Jeg bringer Hilsen hid fra Axels Havn
Til denne Stad, som Birger Jarl har grundet,
Fra Dronningen, der bader sig i Sundet,
Til Kongeholmen i Mælarens Favn.
Man skal ej vise let saa megen Hæder
For Troskab imod Konge og mod Land,
Ej Byer let, der har saa godt holdt Stand,
Hvergang det gjaldt - som Nordens Kongestæder.

Hvor Stockholm nu har udbredt sine Gader,
Der bed den oldenborgske Stammes Fader
I Græsset for Sten Stures tunge Sværd.
End staa om Kjøbenhavn de samme Volde,
Som engang udi Vinternætter kolde
Brat standsede Carl Gustafs Heltefærd.

Har Kirstin Gyldenstjerne mandig holdt
Paa Stockholms Slot imod Tyrannens Svende;
Nu - Fra Filippa lod ej mindre stolt
Den lybske Flaade hjem med Skamme vende.

433

Hvor ofte har i Sverigs Nød og Smerte
Ej Stockholm Frelsens Lod i Skaalen lagt?
Hvor tidt, naar Danmark var i Vaande bragt,
Slog i dets Hovedstad ej Folkets Hjerte?

Og gjaldt det Modstand mod en indre Magt,
Var Aandens Liv og Friheden i Fare,
Gjaldt det et vundet Fremskridt at bevare, -
Stod begge Stæder lige trofast Vagt.

De er et Par, Naturen selv har dannet
Til Herredom blandt Stæderne i Landet,
Med gammel Herkomsts adelige Træk,
Som Nutids raske Strøm ej skyller væk,
Med stolte Minders og Bedrifters Sum,
Med Nationalitetens Helligdom.
Et Diadem om Panden Begge bære,
Der straalere Fremtidshaab og Fortidsære.

Fra Holbergs og fra Oehlenschlägers Scene
Jeg bringer endelig en Hilsen med,
Som jeg frembære maa paa dette Sted.

Enhver af Eder veed jo, at den Ene,
At Ludvig Holberg har os efterladt
En uforgængelig, en sjelden Skat,

434

Et Panorama af hans egen Tid,
Et Farvespil af Lune og af Vid,
Et Hulspejl, hvori Nutids Daarskab ser
Sig selv forklædt i gammel Dragt og - ler.

Enhver af Eder veed, at med den Anden,
Med Adam Oehlenschläger er opstanden

Af Graven Nordens gamle Helteæt;
At Hakon, Hagbart, Palnatoke, Bue
I Sjælens Højhed og i Kraftens Lue
Ved ham er gangne over Scenens Bræt.

Nu - denne Scene var engang mit Hjem;
Der har jeg længe været En blandt dem,
Som ved en anden ædel Kunst fremstilled
Det alt af Digtekunsten skabte Billed,
Og gav det Liv og Legem, Blik og Stemme,
Saa det blev dobbelt klart for Folkets Nemme.

Om det mig lykkedes - jeg ikke veed;
Derom min Samtid give maa Besked.
Det veed jeg kun, at mine Landsmænds Gunst
Mig har gjort dobbelt kjær og rig min Kunst.

435

Hvis denne Gunst mig maatte hid ledsage
Til Eder, ædle Frænder af mit Folk;
Hvis I med venligt Sind mig vil modtage
Som Kunstens Tjener, Poesiens Tolk;
Hvis Tankerne, der bæres af min Stemme,
Hvis Ordene, der leve ved min Røst,
En Gjenklang finde maa i Eders Bryst,
Saa vil jeg tro mig her at være hjemme.

Sebastopols Fald.

Bølge, som skummer i Sorte Hav,
Hører Du det? Sebastopol falder!
Dronningen, Czarens Vælde Dig gav,
Synker i Grav;
Luerne lege i hendes Haller.
Muren, som loved et evigt Værn,
Smuldres af Ødelæggelsens Jern;
Flaaden, som braskende paa Dig flød,
Søger sin Frelse i dit Skød.

436

Folk, som forliste Frihed og Magt,
Hører I det? Sebastopol falder!
Eder er Offret og Varselet bragt;
Giver nu Agt!
Fortid og Fremtid paa Eder kalder.
Bjerget, som stemmed Jert Aandedræt,
Ruller sig bort som en Taageplet;
Kæmpen, som slog Jer i Bolt og Baand,
Mister idag sin venstre Haand.

Fyrster og Herrer med Trællesind,
Hører I det? Sebastopol falder!
Ser Trikoloren paa Malakoffs Tind!
Frihedens Vind
Vifter, hvor Slavernes Dødssuk raller.
Klippen, hvorpaa I har bygt Jert Hus,

Er kun en Dynge troløst Grus;
Guden, for hvem I har bøjet Knæ,
Er kun en Klods af raaddent Træ.

Endelig kommer Afgjørelsens Stund,
Opsat saa tidt og ventet med Længsel.
Aaret er alt løbet ud sin Rund,
Bringende kun
Vexlende Kamp og vexlende Trængsel.
437 Udenfor lejres den fribaarne Hær,
Fjern fra det Maal, den dog er saa nær;
Indenfor Slaven taalmodig har lidt,
Kæmpende trofast Skridt for Skridt.

Tusind Kanoners dumpe Røst
Sjunger Belejringens Iliade;
Rig er Valkyriens blodige Høst,
Hende til Lyst
Mennesker falde som visne Blade.
Bomber i gnistrende Ildtalar
Mødes i Luften med Bud og Svar:
Rastløs forfølger Kampen sit Maal
Dybt under Jord med Svovl og Staal.

Klokkerne ringe: - Sebastopol
Er det, de ringe idag til Graven.
Det er Signalet: Klokken er tolv,
Malakoffs Vold
Entres af Løvens Halvbroder, Zouaven.
Pludselig staar han paa Værkets Rand,
Og hvor han staar, der holder han Stand;
Flux er han inde bag Voldens Krands,
Og hvad han tager engang, er hans.

438

Blodbadet raser til sildig Kveld;
Britten maa vige ud af Redanen,
Rundtomkring Trommen hvirvler Rappel,
Malakoffs Hvælv
Smykkes alene af Sejersfanen.
Men det er nok - den Tryllering brast,
Hvorved Barbarernes Magt var fast;
Natten opfylder, hvad Dagen har drømt,
Morgenen viser Sebastopol røm't.

Ja, det er sunket i Flammernes Sø!
Gjenskinnet klarer Europas Himmel,
Haabet oplives paa Fastland og Ø,
Frihedens Frø
Skyder sin Stilk gennem Skarn og Skimmel.
Men hvo der trives ved Uret og Vold,
Skælver af Angst bag Harnisk og Skjold,
Skælver for Tugtelsens Tordenskrald,
Skælver for sit Sebastopols Fald.

439

Dannevirke.

Der sad en Dronning paa Jellinggaard,
Saa lys og liflig som Sol i Vaar,
Saa from af Hjerte, som klog og snild,
Saa stærk af Vilje, som blød og mild;
Ved Folkets Vugge en Moder øm,
Som saa' dets Skæbne forud i Drøm,
Som næred det ved sit varme Bryst,
Og var i Fare og Nød dets Trøst;
Hvis Omhu havde dets Hjem beredt
Og lært det føle, at det er eet;
Hvis klare Syn og hvis vise Raad
Det samled først til en fælles Daad. -
Nu er forgangne ni Hundred Aar,
Og ofte skiftede Folket Kaar,
Og ofte værged det slet sin Arv.
Og ofte vidste det ej sit Tarv;
Men ikke har det sin Moder glemt,
Hvis Støv i Jellingehøj er gjemt;
440 Og ingen Dronning har Danmark havt,
Om hun var kjærlig og from og god,
Om hun end styred med Mandens Kraft,
Hvem Folket elsker som Dannebod.

De danske Kæmper i Viking fo'r,
Og Trælle dyrked den fede Jord,
Og Kvinder raadte for Hus og Hjem,
Og Dronning Thyra sad fremst blandt dem.
Da tyktes Saxerne det var bedst
At være Jydens ubudne Gjæst.
De mylred ind i det aabne Land
Og fore fremad med Mord og Brand.
De fyldte Pose, de fyldte Sæk,
Og hasted atter med Byttet væk,
Før Vikingskaren tilbage kom;
At møde den de ej skøtted om.
Da lued Dronningens Kind af Harm,
Og Hjertet blødte i hendes Barm,
Og Tanken glimted i hendes Sjæl,
Og Raad hun plejede med sig selv:
"Se, Gud har sat om det danske Land
"En Vold af Bølger, en Mur af Vand,
"Som nok skal holde i Farens Stund,
"Mens Vikingstammen staar frisk og sund.
441 "Mod Syd kun fattes det Hegn og Led;
"Der aabner Vejen sig jevn og bred
"For graadig Fjende og troløs Ven.
"Men jeg vil stoppe det Gab igjen.
"Hvor ingen Bølge mod Stranden slaar,
"Og ingen Strøm imod Havet gaar,
"Der vil jeg dæmme med Sten og Jord.
"Hvor Jylland sænker sin brede Aas
"Mod Vestens Sumpe og Sliens Fjord,
"Der vil jeg lukke med Bom og Laas."

Saa vide ginge de Herrebud:
"Til Vaar maa Viking ej drage ud.
"Hver førilig Kæmpe, hver Bonde fri,
"Om han bor nær eller han bor fjern,
"Skal møde Dronningen Vest for Sli,
"Og hjælpe hende at bygge Værn!"
Og Alle gjorde de, som hun bød.
Saasart det vaared, og Isen brød,
Fra Skaanes Kyster og Danmarks Ø'r
De Snekker iled for bliden Bør,
Og Jyden ikke tilbage stod,
Men han red ud paa sin Ganger god.

Og Angelboen ej hjemme sad,
Men aged efter med Øl og Mad.
442 Og der de naa'de til Stevnet frem,
Da var alt Dronningen der før dem.
Hun flux forklarer dem hvad hun vil,
Og deler hver Mand hans Gjerning til.
De hugge Stammer fra Bod og Gren,
De spidse Pæle, de slæbe Sten;
De drage Graven ad Heden hen,
Og højne Volden med Jord fra den; .
De lægge over af Tørv et Tag,
De rejse Taarnet af Bjælkelag.
Og der det lakked ad Julen hen,
Saa drog de Alle hjemad igjen;
Thi da var Dronningens Gjerning gjort,
Og Volden stod der med Taarn og Port.
Da blev ved Porten en Kure sat,
Som skulde vogte den Dag og Nat,
Og slippe fredelig Vandrer ind,
Men holde lukket den tæt og fast
Mod Hver, som kom der med Ondt i Sind,
Mod fremmed Vælde og Overlast.

Og Volden staar der den Dag idag.
Og den har trodset saamanget Slag,
Og den har standset saamangen Fod,
Og den har drukket saameget Blod.
443 Mod den har stormet den tydske Hær
Med Ild og Øxe og Spyd og Sværd.
Paa den har kæmpet den danske Mand
For Frihed, Ære og Fædreland.
Med Taarer sanded de tydske Mø'r,
At Danmark havde saa haard en Dør;
Dog stundom kom der saa stærk en Trop,
At den med Møje brød Døren op.
Men tog saa Drotter ved Danmarks Styr,
Som husked Fortidens Lære dyr
Og tyded Fremtidens dunkle Træk,
Saa fort da bøded de Voldens Bræk;
Og Taarnet peged igjen mod Sky,
Og Porten lukkedes til paany.
Omsider kom der en skummel Tid,
Da Kraften spildtes til indre Strid;
Da Herre spilled hver Herremand,
Og Bonden sukked i Trællestand;
Da Rigens Lande var Pant for Gjæld,
Og Drotten raadte knap for sig selv;
Da Magten atter af Nyt blev født,
Men Folkelivet laa næsten dødt
Og gisped under et Trælleaag
Af fremmed Tanke og fremmed Sprog.
Den Vold, som skulde for Strømmen stemt,
Laa da fornægtet, forsømt og glemt;
Og Taarnet vakled og styrt ed ned,
444 Og Porten blev til en Gade bred,
Og Tidslens Stængel og Skræppens Blad
Som Vagter ene paa Volden sad.
Dog kvaltes ikke den danske Aand
I Spændetrøje og Ledebaand;
Det danske Hjerter i Løndom slog,
Og talte stundom sit eget Sprog.
Der lyder end fra hin mørke Tid
Saa klar og klinger en Stemme hid,
Som klager dens bitre Nød og Trang,
Og maner til Liv og Haab og Mod,
Og kalder til Værn for Væng og Vang,

Og det er Visen om Dannebod.

Den Vise bruste ad Torvet hen
Fra femten Tusinde danske Mænd:
Og der var Alvor i deres Bryst,
Og der var Styrke i deres Røst.
Den gjenopvakte hin Foraarsdag
Det fulde, mægtige Hjerteslag,
Som rulled gennem den gamle Tid,
Naar Folket flokkede sig til Strid;
Den gjenoplived hin Vilje stærk,
Som grundede Dronning Thyras Værk,
Og bort den pusted alt Trægt og Tungt,
Saa Folket atter var frit og ungt.
445 Snart lød "til Vaaben" Kong Fredriks Bud,
Da drog dets Sønner i Leding ud.
Mens Oprørshæren foran de jog,
Mod Sønder atter de Vejen tog;
Og der de komme til Sliens Bred,
De søgte den gamle Grændses Sted.
Da fandt de Volden, som den var lagt,
Bevaret af Glemsel og Foragt.
Dens Fod var nappet af Plovens Skaar,
Dens Side trampet af Kø'r og Faar;
Hist gennem Væggen var Vejen brudt,
Her ned i Mosen var Skrænten skudt;
Men Volden løfted endnu sin Ryg
Højt over Hede og Mark og By.
Den var ej længer en Skandse tryg,
Men bag dens Levninger var et Ly,
Hvor det var sikkert at holde Vagt
Og godt at stride mod Overmagt.
Her stod de Danske hin Paaskedag,
Da Psalmen endte med Vaabenbrag;
Da Wrangel troede, at det var let
At jage den lille Skare hjem,
Men havde vundet, da Nat brød frem,
Et Natteleje paa samme Plet;
Da Læssøe maalte sit Riddersværd
Med Tydsklands broutende Forbundshær,
Og spilled med den om Sejrens Pris,
446 Og solgte den Jord i Tommevis.
Her stod de Danske for anden Gang
Hin Sommer hed og hin Vinter lang,
Da Isteddagenses haarde Dyst
I Slesvig havde gjort rent og lyst,
Men Fjendehæren end laa paa Lur
Og klækked Rænker bag Rendsborgs Mur.
Her stod de Svende i Natten lun
Og spejdede gennem Mosens Damp,
Og redte, trætte af Dagens Kamp,
En Seng i Lyngen saa blød som Dun;
Her stod de Samme i Sne og Slud
Og stirrede kjækt i Mulmet ud,
Og tændte sig Baal af Lyngens Top,
At tø de stivnede Lemmer op.
Vagtilden er slukt og Krigen endt,
Og Folkets Tanke og Hu er vendt
Til andre Sysler, ad andet Hold,
Og øde ligger den gamle Vold,
Og trampes atter af Kvægets Hov,
Som havde Danmark ej Værn behov,
Som Kampen fornys var ført for Spøg
Og Vennegaver dens dybe Saar,
Som Tvisten, der vared i tusind Aar,
Var slettet ud ved et Pennestrøg.

447 Men atter gaar der af Branden Røg;
I lyse Luer engang den slaar.
Da gjælder det, om den Aand er stærk,
Som taler til os fra Thyras Værk;
Om Hjertet, der styred hendes Raad,
Er mægtigt at føde mægtig Daad;
Om Herren, de Svages Skærm og Skjold,
Som aldrig i Nød vort Land forlod,
Vil skænke os Visdom og Kraft og Mod
Til atter at lukke Thyras Vold.

448

Dronning Margrete.

I Roskilde Kirke hun hviler bag
Ved Alterbordet,
Der stiger den sorte Sarkofag
Op midt i Koret.

Afgnavet har Tidens gridske Tand
Dens nøgne Vægge,
Kun Dronningens Billed har holdt Stand
Paa Gravens Dække.

Der ligger hun i sin Marmordragt
Med Træk saa stive,
Og Kronen kun vidner om den Magt
Hun bar i Live.

449

Der ligger hun med sin Hoveddug
Og foldte Hænder;
At de vare vante til Spirets Brug,
Ej nu man kjender.

Engang ej saa hvidt et Skær der flød
Om hendes Kinder,
Thi hun havde mer af Mandens Lød
End andre Kvinder.

Og hun havde mer af Mandens Sjæl
End Mænd tilhobe:
I Danmark bar ingen Drot saa vel
Sin Purpurkaabe.

I Norden var ingen Aand saa stærk
Som denne Kvindes,
Og Ingen har efterladt et Værk
Saa stort som hendes.

Det aned Kong Volmer, der han stod
I dybe Drømme
Med Stigbøjlen om den venstre Fod
Og Haand paa Tømme.

450

Og Troiden, til hvem han Bud lod gaa,
Ham svared atter:
"Den Gjerning, som Kongen grubler paa,
Den gjør hans Datter."

Det skjønned Kong Volmer selv den Stund,
Han hørtes sige:
"Vorherre tog svarlig fejl, da hun
Blev skabt som Pige."

Det skjønned og Sjællands Bønder godt
Paa Slagelsemødet,
Og kejsed derfor den Femaars-Drot,
Hun holdt paa Skødet

Og dybere var den Folketro
End gro't adaare,
Da Olaf hin Unge i Falsterbo
Var lagt paa Baare.

Det vidste den skaanske Menigmand,
Til Thinge stævnet;
Thi hende til Husbond for Danmarks Land
Med Gny han nævned.

451

Det vidste de norske Herrer med,
At vel de gjorde,
Da Dannemænds Valg de toge ved
Og Troskab svore.

Det maatte den usle Sveadrot
Dog mest bekjende,
Som tro'de, at man med ussel Spot
Kan slaa en Fjende.

Hil være hun, "Dronning Brogeløs"
Og "Munkedeje"!
Den kronede Gjæk, hvor højt han fnøs,
Dybt maatte neje.

Hun brugte hans Slibesten slet ej
Til Sax og Naale,
Men hvæssede Sværd, hvormed han sig
Slet kunde maale.

Hun sad ikke ved sin Rok og spandt,
Som han lod raade;
Et kosteligt Perlebaand hun tvandt
Af trende Traade.

452

Han skikkede hende til Spot og Spe
Et Skjørt at bære;
Hun satte paa Isse Kroner tre
Med Sejr og Ære.

Han sendte en Vadmelsklud paa Stang
Som hendes Mærke;
Hun hejsed en Dug, hvori der sprang
Tre Løver stærke.

Han tog hende ej med Vold i Seng,
Som han mon prale;
Men han maatte dandse som hendes Dreng
Med Narrehale.

Og aldrig han "Hætten" paa sig drog,
Som han forloved;
Men Sveriges gyldne Krone slog
Hun af hans Hoved.

Ved Kalmar et Slot af Navn der staar,
Fortært af Ælde;
Dets søndrede Ruder Regnen slaar,
Dets Vægge hælde.

453

Dets knejsende Spir er faldet ned
Og Grunden revnet,
Af Fortidens Pragt og Herlighed
Kun Stumper levnet.

Nu Tyve og Skjelmer huses der
I Fangebure;
Men Mindet kaster et Straaleskær
Paa disse Mure.

Der holdt "Fru Margrete" med gode Mænd
Hint Stevnemøde,
Hvor Tanken blev født, som altid igjen
Opstaar fra Døde.

Der plejed hun Raad om Rigens Tarv
I Fremtids Dage,
Og skænked sin Efterslægt en Arv
Foruden Mage.

Der fik hun den Regel tagen ved,
Som skulde gjælde,
Og rejse i trende Rigers Sted
Et enigt Vælde,

454

Der fik hun med Lempe lagt den Snor,
Hun havde tvundet,
Som skulde det hele skønne Nord
Til Eet forbundet.

Der fik hun besvoret den Folkepagt,
Hvorom hun tænkte,
At den skulde trodse Verdens Magt
Og Tidens Længde.

Men aldrig saasart var hendes Blik
I Døden slukket,
Saa var og det Træ, hun plantet fik,
Af Ormen stukket.

Og aldrig saasart var hendes Haand
Til Støv forvandlet,
Saa havde og Norden mist' den Aand,
Hvori hun handled.

Og neppe var Baandet splittet ad
Af Christjerns Bile,
Saa randt der en Strøm af Broderhad
Foruden Hvile.

455

Og neppe var glemt hin Folkepagt
I Tider mørke,

Saa dalede langsomt Nordens Magt
Og svandt dets Styrke.

Men aldrig gjenvinder det gamle Nord
Sin gamle Hæder,
Før atter i "Fru Margretes" Spor
En Slægt der træder.

Og aldrig vi fange den Storhed og Magt,
Som vi forliste,
Før Aanden os styrer, der holder Vagt
Ved hendes Kiste.

Og aldrig vi fange Frihed og Fred
Og gode Dage,
Før ærlig den Arv vi kjendes ved,
Hun lod tilbage.

Hil være hun i sin sorte Grav,
Kong Volmers Datter!
Engang vel hun hæver sig op deraf
Og fødes atter.

456

Hil være hun i sit Marmorskrud,
Den blege Frue!
Engang vel hun ganger i Livet ud
Med Rosenslue.

Hil være hun i sit tause Bur,
Den store Kvinde!
Gjenfødselsens mægtige Sejerslur
Er hendes Minde.

457

Peder Griffenfeld.

De Nordhavsølger kommemed Brask og med Bram,
Med sølvspættet Ryg og med funklende Kam,
I talløs, uendelig Række!
Da standser Klippeholmen dem i deres Fart,
Da stejle de vældig, da fnyse de svart,
Men knuses til Støv mod dens Vægge.

Deroppe i Taarnet af Munkenes Hus,
I Koret til Kirken, som ligger i Grus,
Der sidder ved Gluggen en Fange;
Hans Øje blev mat, og hans Isse blev bleg,
Imedens han stirrede paa Bølgernes Leg
I Dage saa lange, saa lange.

Men blegt blev ej Mindet om hvad der forgik,
Og sløvt ej hans Sjæls indad skuende Blik,
Mens Aartier voxed af Dage.
Naar Bølgerne komme med Brask og med Bram
Med sølvspættet Ryg og med funklende Kam,

Sit Liv han forbi sig ser drage.

458

Som de har han rullet ad Tidernes Flod
Og svulmet af Styrke og skummet af Mod
Og skinnet af Hæder og Lykke.
Da naa'de han Klippen - borthvirvlet og knust
Var Alt, hvad der havde hans Tanke berust;
Han var kun en levende Skygge.

Og brudt var hans Skjold og hans Navn slettet ud,
Og Han, der forsmaa'de en fyrstelig Brud,
Var nu ej den Ringestes Lige;
I Verdens forborgneste Afkrog gjemt,
Af Menneskens Samfund udstødt og forglemmt
Var Han, der nys styred et Rige.

For Vindene spredt var hans Gods og hans Guld,
Og Ingen af dem, som han skænkede sin Huld,
Husvælelse til ham mon bære;
Og hele den fejge og graadige Flok,
Som offred ham Smiger, langt mer end nok,
Den hævnede sin Skam paa hans Ære.

Siig, hvad var hans Brøde, siig, hvorfor han led?
Hvi styrtede i Fængselets Mørke han ned
Fra Skamlen ved Kongesædet?
Hvi blinkede over ham Bødlens Sværd?
Hvi traf ham en Naade, langt mindre værd,
End Døden paa Retterstedet.

459

Ja, siig os det, I, som har fældet hans Dom!
Thi Forskeren leder forgjæves derom,
Men I maa hans Udaad vel vide.
I lod Jer dog ikke paa Herskerens Bud
Som Jagthunde hidse i Skoven ud,
Den hildede Hjort at bide?

I vare jo hædrede danske Mænd;
Han havde blandt Jer jo mangan en Ven -
Hvor kunde I dømmesaa ilde?
Hvor kunde I offere for Nag og for Nid
Den største Mand i Jer taagede Tid,
Og angre det - først forsilde?

Vist bar han sin Svagheds Mærke, som I;
Saa lidt han for Skyld og Lyde var fri,
Som Nogen født af en Kvinde;
Vist lokkede Glimmer og Guld hans Sands,
Vist lod han sin egen Storheds Glands
Sit skarpe Øje forblinde.

Vist stod han blandt Eder myndig og stolt,
Og vilde, det skulde mærkes, han holdt
I Haand Selvherskerens Scepter,
Mens Han, der var baaren til kongelig Magt,
Forstod sig paa Exercits og paa Jagt,
Og snakkede sin Mester efter.

460

Men var det dog ikke hans værste Synd.
At han kun var født til en Lykke tynd
I Kjældren paa Kjøbmagergade?
Og var det dog ikke hans største Skam,

At eget Smile opløftede ham
Til Livets højeste Stade?

Og var det dog ikke hans værste Fejl,
At han kunde sejle for fulde Sejl,
Hvor I ikke hittede Løbet?
Og var det dog ikke hans største Last,
At han paa den stejleste Tind stod fast,
Hvorop I gjerne gad krøbet?

Hvo spørger vel nu om Eders Ry?
Paa Mindets Himmel det staar som en Sky,
Men hans som en Nordlysflamme.
Hvo blændes vel nu af Eders Glands?
Afbleget og dum den ligger om hans
Portræt, som dets rustne Ramme.

Det Store undslipper fra Samtidens Dom:
Med Martyrens Krands eller Sejerens om
Det ty'r til Historiens Tempel;
Alt Andet, der røres i Menneskers Liv,
Forsvinder i Tidernes Perspektiv;
Kun det bærer Evigheds Stempel.

461

Hans afbrudte Gjerning dog havde et Skær
Af Visdom og Sandhed, som Ingen kom nær
I hine barnagtige Dage;
Og Rygtet, som gik af hans Vid og, hans Daad,
Hans Kløgt og hans List udi Fyrsternes Raad,
Det straaled paa Danmark tilbage.

Og hvad han har villet, er det ej endnu
Den ledende Stjerne for Folkenes Hu
Og Hjerternes drivende Flamme?
Udslettede Hadets og Tvedragtens Spor
Og broderligt Venskab og Samfund i Nord -
Hvad ville vi mer end det Samme?

Og saa' han ej klart, hvad hver følgende Slægt
Har sandet igjen under Ulykkens Vægt,
Men glemt, naar den skifted med Lykke:
At Øglen, som bider i Dannemarks Hæl,
Som øder dets Liv, og som piner dets Sjæl,
Bag Ejderen Rede mon bygge?

Men Eenvældens svimle, tillistede Magt,
Som Folkets troskyldige Sind havde bragt
Kong Fredrik i Trængselens Time -
Var han ej dens Arm, og var han ej dens Aand?
Og drog ej hans Snille tilsammen de Baand,
Som kvalte Foryngelsens Kime?

462

Hvad skabt han har fundet, ja, det har han brugt,
Da hver anden Sti op til Toppen var lukt
End den gjennem Herskerens Lune;
Men Enevoldsmagten, hvis Arving han blev,
Udkaared ham selv til sit Offer og skrev
Hans Skæbnes tragiske Rune.

En eneste Nat udi Slegfredens Seng -
Og sprungen var hver en Taknemligheds Streng
I Kongens forhærdede Hjerter;
Og Den, som han skyldte sit viseste Raad,
Og Den, som han skyldte sin eneste Daad,

Var viet til Død og til Smerte.

De Nordhavsølger komme med Brask og med Bram,
Med sølvspættet Ryg og med funklende Kam,
Og brydes mod Klippeholmens Stene:
De tale til Slægter om Enevældens Søn,
Om Kongernes Tak og om Storhedens Løn;
Thi Munkholm er - Nordens Sankt Helene.

463

III. FORTÆLLENDE DIGTE.

Sangerens Hustru.

Saa lykkelig, som faa blandt Dødelige,
Var Trakiens Søn, Helleniens ældste Skjald:
Ved Strengen, strammet paa Skildpaddens Skal,
Han Drot var vorden udi Toners Rige;
En elsket Brud, en majfrisk, yndig Pige
Han nylig havde hjemført til sit Tjald;
Han sandsed Glæde kun og drømte Lykke
I Dagens Solglands som i Nattens Skygge.

Og den Natur, som omgav Orfeus's Hytte,
Hans Glæde delte, drømte med hans Drørn;
Naar Strengen bæved, smeltende og øm,
Saa flokked Skovens Dyr sig for at lytte,
Og Ørnen daled, Bjørnen slap sit Bytte,
Og Bækken sagtnede sin viltre Strøm;
Og naar bag Løvets Ly sig Parret dulgte,
Et Kor af Nymfer jublende dem fulgte.

464

Som han Naturen, saa hans skønne Kvinde
Naturens milde Aander til sig drog;
De bedste Blomster hented de til hende
Fra Bjergets Kløft, fra Dalens dunkle Krog;
Hun lærte Krandsen dem deraf at binde,
De lærte hende deres tause Sprog;
I maanklar Aften, medens han slog Strengen,
Hun dandsede med Nymferne paa Engen.

Men midt i Livets Nydelse og Glæde
I Baghold ligger lumske den kolde Død;
I Dandsens Rythmer som i Druens Glød
Tilintetgjørelsen er skjult tilstede.
Fra Græsset, som med flygtig Fod de træde,
En giftig Slange sig i Vejret skød;
Den bed hans unge Hustru dybt i Hælen,
Og bort til Hades's Bolig flygted Sjælen.

Da var hans Lykke som en Boble sprungen,
Henvejret som et Løv for Høstens Blæst;

Da var til Død hans egen Livskraft stungen,
Og haabløst Tungsind Dag og Nat hans Gjæst;
Da fandt ej Læben Toner, Ord ej Tungen,
Stum som en Støtte sad Apollons Præst;
Urørt han Lyren lod paa Væggen hænge,
Og tykt faldt Støvet paa de nye Streng.

465

Men da hans Røst ej mer Apollon hørte
Og kjendte Grunden, Kilden til hans Kval,
I Gudens Bryst sig Sorg og Medynk rørte.
Ned flux han iled fra Olympens Sal
Og for sin Tjener frem i Drømme førte
Hans døde Viv, hans tabte Ideal,
Saa frisk og levende, saa sød og smilende,
Som dengang ved hans Hjerte hun var hvilende.

Og Eurydike sine Arme strakte
Imod ham, som i Live hun var van,
Og hendes bløde Stemme hviskede sagte:
"Hent mig tilbage fra de Dødes Land!"
Bort Synet svandt, men ham til Liv det vakte;
Han følte Aabenbaringen var sand,
Og tog igjen sin Lyra ned fra Knagen,
Og skred, haabfuld og modig, frem i Dagen.

Frem skred han gennem alle Hellas's Stæder,
Bleg og alvorlig end, men høj og klar;
I side Folder faldt hans lange Klæder,
Paa Hoften han sin Lyra støttet bar;
Til Tegn paa Kunstens Kald og Sangens Hæder
En Laurbærgren om Issen slynget var;
Og Folket med Beundring ham betragtede,
Men Verdens Dom og Ros han føje agtede.

466

Frem skred han med sit ene Maal i Sinde
Did, hvor i Syd sig ender Hellas's Kyst.
Der staar et Fjeld, omsust af vrede Vinde,
Mens Havets Bølger brydes mod dets Bryst;
Dybt i dets Fod en Hule er at finde,
Hvor Den, der ejer nok af Mod og Lyst,
Kan ned i Jordens dunkle Indre stige
Og naa de Dødes gaadefulde Rige.

Han vover det, - thi fast sin Lid han sætter
Til Guders Naade, til Apollons Gunst,
Men fremfor Alting til sin høje Kunst,
Som Sejer over Døden ham forjetter.
Ned gennem Hulens Gab sit Fjed han retter
Igennem kvalme Taager, giftig Dunst;
For Skyggelivets Rædsler ej han gyser,
Hans Øjes Klarhed gennem Mørket lyser.

Og denne Magt, som hvilede i Blikket,
Paa Underverdnens Vagt sig mærke lod.
Det var, som om Uhyret godt forstod,
Hvad Kald der var i Livet ham beskikket;
Thi logrende kom Kerberos og slikkede
Med trende Tunger den Forvovnes Fod;
Og da han naa'de Styxes sorte Vover,
Ham Charon uden Vægning satte over.
467 Nu staar han altsaa paa den øde Slette,
Hvor Intet lever, ingen Plante gror.
Omkring ham svæve Skyggerne de lette,

Tidt Eurydike han at skimte tro'r;
Men ej han la'r sig standse eller trætte,
Ej lader han sig lokke fra sit Spor,
Før gjennem Dæmringen paa skummel Trone
Han øjner Hades selv og Persefone.

Da standser han og ned for Tronen knæler,
Og griber Strengene med sikker Haand;
Paa stærke Vinger løfter sig hans Aand,
Og Kjærlighedens Kraft hans Røst besjæler,
Og Sprogets Tonefald i Rythmens Baand
Med Strengeligen liflig sig formæler.
Mens Taaren ad hans Kind randt, mild og klar,
Kvad Orfeus til det strenge Kongepar:

"Guder, som herske dybt under Jorden,
Hvor vi, som hist i Sollyset fødes,
Alle i Dødens Tusmørke mødes
Efter Naturens evige Orden!
Ej er jeg kommen hid, for at bryde
Straffen, som piner syndige Sjæle ;
Ej er jeg kommen hid, for at stjæle
Kundskab om Lønner, Salige nyde.
468 Nej, kun min Viv, den faure og fyldige,
Unge, uskyldige,
Hulde og herlige,
Kydske og kjærlige,
Ledte min Pod og bevinger min Røst.

Neppe var Hymens Fakkelskær slukket,
Neppe vort Samlivs straalende Morgen
Gry't, førend Glæden sluktes af Sorgen,
Førend hun segned, dødelig stukket.
Manden - jeg veed det - modig skal vente
Ulykkens Slag med opløftet Pande,
Fast skal i Modgangs Brænding han stande,
Voxende Kraft af Prøvelsen hente.
Ak, men min Kjærlighed har overvældet mig,
Fanget og fældet mig;
Sindet opfyldende,
Sandsen fortryllende,
Bort har den smeltet mit Mod og min Kraft.

Hellige Guder! selv har I prøvet
Kjærligheds Magt og hyldet dens Vælde.
Eros, o Drot, - saa Frasagn fortælle -
Styred dit Spand, da Bruden Du røved.
Kjærlighed gav Dig, Dronning, dit Rige;
Kjærlighed vist din Skæbne bestemte,
Da Du Olymp for Erebus glemte;
Naade da skænk den jordiske Pige!
469 Kjærlighed saaende, Kjærlighed høstende,
Trofast og trøstende,
Fyrig oplivende,
Fuldt sig hengivende
Var hun i Livet; - gjengiv hende det!

Ja, ved det Chaos, hvorfra vi stammer,
Ved Eders Riges lydløse Tomhed,
Ved den Belønning, I skænke Fromhed,
Og ved den Straf, som Gudløshed rammer,
Giv mig min unge Hustru tilbage!
Det er et Laan kun, hvorom jeg beder;
Sikkert vi Begge tilfalde Eder,
Naar vi har naa't de snehvide Dage.
Da skal vi komme, kjærlig omslyngede,
Tæt sammenklyngede;

Alderbetyngede,
Sjæleforlyngede,
Evig vi da skulle lyde Jert Bud."

Saa sang han. - Gjennem Underverdens Stilhed
De høje Toner dobbelt stærke lød;
Med dem igjennem Skyggelivet flød
En Strøm af Morgenlys og himmelsk Mildhed;
Sin dunkle Rædsel tabte Grav og Død,
Sin Pine Straffen, Hævnens Magt sin Vildhed;
Fjernt til Elysion trængte Strengens Lyd
Og blanded sig med Salighedens Fryd.

470

De Sjæle, som med Suk og Klage vanke
Ved Styxes Bredder kraftesløse om,
Fordi en kærlig Haand ej vilde sanke
De muldne Ben i Gravens Helligdom -
De følte atter Livets Pulsslag banke,
Det var, som om dets Kraft tilbage kom;
De standsed Sukkene og Klageraabet,
Paa Frelsen og Forløsningen de haabed.

Og Sangens Trolddom de Fordømte letted
Den svare Pine for et Øjeblik:
Ei Danaiden mer med Spanden gik,
Thi Karret fyldtes, som om det var tættet;
Og Tantalos sin Hunger følte mættet,
Sin Læbe kvæget af en Lædskedrik;
Og gamle Sisyphos paa Stenen satte
Sig ned og hviled sine Lemmer matte.

Ixions Hjul ej drejede sig længer,
Med Lænker gnavende hans Ledemod;
Og Gribben, som i Tityos's Lever flænger,
Sin Brad en føje Stund uændset lod;
Fast gro'de Klippen, som løsreven hænger
Ud over Flegyas, atter til sin Rod;
Og Eumeniden selv med Slangehaaret
Stod stille grædende og sødt bedaaret.

471

Men Herskerparret paa den skumle Trone
Sad længe taust og grublende i Sind:
Omsider Sangens Ord og Lyrens Tone
Igennem Brystets Jernvæg trængte ind,
Omsider strøg den stolte Persefone
En troløs Taare fra sin Marmorkind,
Og mild som Gravens Pryd, den hvide Lilje,
Hun aabenbared sin og Hades's Vilje:

"Du Dristige, som voved Dig at dølg
"I Dødens Mørke, skjønt Du ej er død,
"Som, uskadet, dette Riges Taushed brød
"Med Sangens Flugt og Tonens lette Bølge,
"Af Medynk med Dig og din Elskovsglød,
"Din Brud er fri - hun efter Dig skal følge;
"Men hvis paa Vejen op Du ser Dig om,
"Er hun for evig tabt. - Saa er vor Dom."

Saa talt, og Hades peger, barsk og stum,
Ad Vejen, han var kommen, med sit Scepter:
Og Orfeus, rig ved Løftets Glædessum,
Flux giver sig paa Vej med friske Kræfter.
Nu tykkes ringe ham det vide Rum,

Han veed jo, Eurydike følger efter;
Af Dybets Rædsler nu han Intet ser,
Hans Hjerte jubler, og hans Øje ler.

472

Men lang er Vejen - mange Tanker fødes
Paa den, og dø og fange atter Liv:
"Hvorfor" - han tænker - "mon det mig forbødes
"At se tilbage paa min egen Viv?
"Hvi tør hun ej af dette Øje mødes,
"Før Legeme hun faar ved Lysets Bliv?
"Hvi tør ej strax den elskelige Skygge
"Forsikkre mig om min gjenvundne Lykke?"

Og Vejen led; - men gennem Skjaldens Hoved
I anden Form den samme Tanke fo'r:
"Hvo veed, om Hades holder, hvad han loved,
"At Eurydike følge skal mit Spor?
"Ve mig, at ingen Ed jeg kræve voved!
"Hvor ofte har en Gud ej brudt sit Ord?
"Maaske istedetfor en Jordens Datter
"Jeg bringer hjem kun Underverdnens Latter."

Og Vejen led; - men samme Tanker stige
Frem i hans Sjæl igjen med voxet Kraft:
"Maa Dødens Magt for Kjærlighed da vige?
"Kan den gjengive Livet, der er tabt?
"Kan den udstyre Skyggen af min Pige
"Med Hudens Hvidhed og med Blodets Saft?
"Kan den oprejse Skjønheds sjunkne Buer,
"Og tænde Tankens Lyn og Øjets Luer?"

473

Og Vejen led; - men han er tung i Sinde,
Thi dybere i Tvivl han sænkes ned:
"Hvor er det muligt, at den døde Kvinde
"Bevare kan for mig sin Kjærlighcd?
"Alt Jordisk flygted jo fra hendes Minde,
"Da hun betraadte Styxes dunkle Bred;
"Hun Glemsel drukket har af Lethes Vover.
"Ak - hendes Kjærlighed i Graven sover!"

"Thi hvad er Kjærlighed? Hvor kan den leve
"Hos den, der selv ej nyder Livets Kaar?
"Ej vil den som en flygtig Taage svæve
"Omkring en Lykke, som den ikke naa'r.
"Nej, Nydelse og Gjengjæld maa den kræve,
"Men brat udslukkes, hvor den Intet faar.
"Den er ej Given blot, men og Modtagen;
"Den Døde faar kun Suk og Graad og Klagen."

Hans Vandring nærmer sig nu snart sin Ende,
Han skimter Lyset alt ved Hulens Rand;
Men Tvivlens Luer højt hans Sjæl omspænde,
Sin Tro, sin Tillid ej han væрге kan.
Nu vakler Haabet, han har bygt paa hende,
For hvem han nys mod Dødens Gru holdt Stand.
Og Løfter og Forjættelser han vrager,
Og tro'r kun paa hvad han med Haandeu tager.

474

"Det er umuligt! - Eurydike følger
"Ej nu sin sorigfulde Elskers Spor;
"Den kjære Skygge fjernt herfra sig dølgger

"Imellem gode Aanders glade Kor.
"Alene skal jeg pløje Livets Bølger,
"Alene træde den forhadte Jord;
"I Døden først jeg skal gjenmøde hende,
"Men ak, da vil hun ej sin Husbond kjende.

"Men hvis det dog var muligt? -Hvis hun svæved
"Med lette Fjed ad Stien bag min Ryg?
"Hvis som en dejlig Sommerfugl hun hæved
"Sig om en stakket Stund af Larven styg?
"Hvis snart af Liv og Kjærlighed hun bæved
"I mine Armes Slyngning, glad og tryg?
"Da var min Lykke mer, end Ord kan sige,
"Unaa't, uhørt, udrømt af Dødelige.

"Men om det muligt er, - det maa jeg vide.
"Jeg trodser Persefones haarde Bud.
"Hvis Eurydike er her ved min Side,
"Paa stærken Arm jeg bærer bort min Brud.
"Jeg frygter ingen Fare, ingen Gud;
"Med Hades selv jeg tør om hende stride.
"Hvordan min Lod er, maalløs Kval og Vee,
"Hvad heller navnløs Fryd - det vil jeg se."

475

Han ser sig om. - Der staar den skønne Kvinde,
Saa bly og bævende, saa sød og øm,
Som hun har stadig levet i hans Minde,
Som hun har staaet for ham i hans Drøm.
Hun er saa rød af Læbe, frisk af Kinde,
Som Afrodite steg af Havets Strøm;
Og dog er hendes Legem end ej dannet;
Hun er et Taagebilled - intet Andet.

Men det han sandser ej - fremad han iler,
Idet han jubler hendes elskte Navn;
Hun strækker Armene mod ham og smiler,
Men trækker sig tilbage for hans Favn.
Den tomme Luft kun i hans Arme hviler;
Nær Maalet var han blot, men ej i Havn.
Han stormer atter fremad, hed og higende,
Hun smiler og hun vinker, stedse vigende.

Tilbage gennem Hulens Dyb han skrider
Med Bønner brændende, med Suk og Raab;
Men stedse længer fra ham Skyggen glider,
Og stedse daler dybere hans Haab.
Forgjæves slaar hans Klage Hulens Sider,
Forgjæves faar hans Anger Taarers Daab;
Snart er bag Underverdens Port hun svunden,
Og Vejen for ham spærrer Helvedhunden.

476

Forgjæves styrter han til Jord bedøvet,
Forgjæves venter han en Uge lang,
Forgjæves rejser han sig, dybt bedrøvet,
Og aander ud sin Smerte i sin Sang.
Det er, som var hans Kunst sin Magt berøvet,
Som Lyren havde tabt sin Trylleklang,
Thi lukt er Hades's Rige for hans Klage;
Hans Hustru vender ikke mer tilbage.

Hans Kraft var brudt, hans Hjertes Sangbund sprunget,
Tabt Livets Midtpunkt og dets Ligevægt.
Om han sin Sorg og Længsel har besunget,

Om Smerten dulmed, og hans Saar blev lægt,
Om han til glade Lyd har Strengen tvunget -
Har ingen af dem naa't en sildig Slægt.
Kun Sagnet om ham toner os imøde;
Hans Musas Børn - de ere alle døde.

Men han, som kaaret var ved Guders Gunst
Til Herredømmet udi Toners Rige,
Som dristig magted ved sin høje Kunst
Ud over Livets Grændseskjel at stige, -
Hvi maatte fra det nære Maal han vige?
Hvi sejred over Døden han omsonst?
Hvi maatte for sin Attraas ringe Brøde
Med lange Kvaler, bittre Nag han bøde?

477

Fordi han tro'de ej paa Kjærligheden,
At ogsaa den har over Døden Magt,
At ogsaa den har Lod i Evigheden,
At Graven ikke søndre kan dens Pagt;
Fordi han satte Tvivl for Tro isteden
Og derved spildte Offret, som var bragt;
Fordi sin egen Følelse han svigted,
Og kasted bort det Maal, hvortil han sigted.

Fordi han tvivled, om den elskte Kvinde
Hinsides Graven elsked ham endnu,
Om han, der hende bar i trofast Minde,
End leved i den blege Skygges Hu;
Fordi han tvivled - var det blot et Nu -
Om hende i sit Spor han vilde finde,
Og tro'de kun paa legemlige Baand,
Men ej paa det, der binder Aand til Aand.

Saa tvivl da ej, men tro, hver Mand og Mø,
Som elske end den Dag idag hinanden!
Tro, Kjærligheden naa'r ud over Randen
Af dette Liv, og ej med det skal dø!
Tro, at den er et Evighedens Frø,
Som blomstrer først, naar Sjælen er opstanden,
Et bedre Livs, et Salighedens Pant
Det varsler Sagnet om, - og det er sandt.

478

Der er et Samliv ogsaa efter Døden,
En Sjælenes Forening stærk og ren,
Som ikke brydes af ved Gravens Sten;
Der er en Atterkommen og Gjenføden
I Aand og Sandhed, ej af Kjød og Ben,
En Bod for Savnet og en Trøst i Nøden. -
Men den, som kun vil tro, hvad han kan se,
Staar trøstesløs, som Orfeus, i sin Ve.

479

Et Kys.

Et Kys engang er blevet Grændsen,
Som skilte For- og Fremtid ad,
Og Skæbnens Lov har været skrevet
Paa Pigelæbens Rosenblad.

Et Kys har aabnet Mandens Stræben
Den Vej, som for ham syntes lukt;
Et Kys har løsnet Ørnens Vinger
Og spændt dem ud til dristig Flugt.

Et Kys har med sin milde Flamme
Engang tændt Ærens høje Baun;
Et Kys har givet Danmarks Saga
I Gjem et herligt Heltenavn.

480

1.

Han var en Svend saa sund og kraftig,
Som nogen af den jydsk Rod,
Med aabne Træk og brede Skuldre,
Med modig Sjæl og fyrigt Blod.

En Aandens Kriger var han vorden,
Soldat udi den sorte Hær;
Men Bog og Pen han heller bytte
Gad med en Hest og med et Sværd.

Ud i den vide Verden haged
Han efter Ros og Eventyr;
Men Armod bandt til Fædrejorden
Med Lænke tung den stakkels Fyr.

Han svælgede i Hædersdrømme
Og drak af Haabet mangen Rus;
Men dagligt Brød han fik af Naade,
Og borget var hans Glædes Krus.

En Dag med tvende Kammerater
Han vandred under Voldens Løv,
Og vejred Sindet ud i Solen
Og pumped Lungen lænds for Støv,

481

Paa een Gang han i Farten standsed,
Og glemte, hvad han vilde sagt;
Det var, som pludselig han rantes
Af en usynlig Tryllemagt.

Hinsides Gaden i et Vindve
Der sad en Pige faur og fin,
Halv skjult af store Gyldenlakker
Og et misundeligt Gardin.

Og dette Syn det var, der fængsled
Hans Blik, hans Tanke og hans Fod,
Til, vakt af sine Venners Latter,
Han skamfuld rødmed som et Blod.

"Hør, Poul! Du mener jo, at Lykken

"Dig bier paa en fremmed Strand;
"Men om den hjemmefra Dig følger,
"Det kan vi prøve nu paa Stand.

"Ifald hin unge, skjønnne Jomfru,
"Der bragte Dig fra Samling nys,
"Er villig til for vore Øjne
"At række Dig sin Mund til Kys -

482

"Saa skænke vi Dig Rejsepenning,
"At Du kan fare flux afsted
"Ud i den vide, skjønnne Verden.
"Det er vort Ord, det staa vi ved."

Saa talte af de To den ene,
Den anden talte med et Nik.
Et Øjeblik sig Poul betænkte,
Saa vendte han sig om og gik.

2.

Alene i Dagligstuen
Professorens Datter sad.
Og nynnede paa en Vise,
Hun lærte sig udenad.

Af sytten Sommeres Fylde
Løftedes Barmens Hvælv;
Hvor rig hun var i sin Vnde,
Det anede mindst hun selv.

Thi Stempel af Sjælens Renhed
Hver Skjønhedslinje fik,
Og Hjertensgodheden lyste
Igjennem det klare Blik.

483

I Hjemmets ensomme Stilhed
Hun var i sit Element,
Og kjendte den store Verden
Saalidt, som hun selv var kjendt.

Hun kjendte dens falske Pænhed
Saalidt som dens frække Spøg,
Men fulgte en indre Stemme,
Der aldrig for hende løj.

Det banked sagte paa Døren,
Og Jomfruen lukkede op;
Forundret Ungersvenden
Hun maalte fra Taa til Top.

"Min Fader er ikke hjemme;"
Hun talte, da taus han stod
Og søgte forgjæves efter
Sit raske Ungdomsmod.

"I vredes ej, ædle Jomfru!
"Jeg søger Jer Fader ej;

"Til Eder er det alene,
"Jeg styrede hid min Vej.

484

"Det Ærind, jeg har til Eder,
"Er vistnok af selsom Art;
"Men vil I taalmodig høre,
"Saa faar jeg det vel forklart.

"Jeg føler herinde Evne
"Til mandig og dristig Daad;
"Men til at søge min Lykke
"Jeg haver saa daarlig Raad.

"Jeg længes til fremmede Lande
"At vinde et hædret Navn;
"Men kæmpe maa jeg herhjemme
"Daglig med Armod og Savn.

"Nu haver jeg tvende Venner,
"Som sprænge kan mine Baand;
"Men Vilkaaret, som de sætte,
"Det ligger i Eders Haand.

"At skænke mig Rejsepønning,
"Det have de lovet nys,
"Ifald blot for deres Øjne
"I skænke mig vil - et Kys."

485

Ned over Jomfruens Kinder
En Purpuriling der fo'r,
Og hendes Læbe sig krused
Alt til et harmfuldt Ord.

Dog, førend Ordet hun nævned,
Løfted hun Øjet igjen,
Skulde dets Lynslag ramme
Den dristige Ungersvend.

Men ak, der stod han saa rolig,
Baade beskeden og kjæk,
Med saa ærbare Miner
Og med saa ærlige Træk.

Atter sig Jomfruens Øje
Sænked, thi Lynet var spildt,
Og med en dybere Rødme
Svared hun venlig og mildt:

"Uret har I vel sagtens,
"At I med saadan en Bøn
"Op til en ærbar Kvinde
"Haver Jer sneget i Løn,

486

"Men om Jert Aasyn ej lyver,
"Saa er I ædel og god,
"Derfor jeg Eders Lykke
"Ej heller vil staa imod."

Tog hun ham saa ved Haanden,
Sammen til Vindvet de gik,
Jomfruen blussed og bæved;
Kysset han tog og fik.

3.

Han rejste did, hvor Kampens Bulder
Til Arbejd kaldte kjække Mænd,
Og Hæderen stod som paa Pinde
For hvem der vilde fange den;

Did, hvor al hjemløs Kløgt og Manddom
Blev samlet af den store Czar,
For Krigens Dont og Fredens Kunster
At lære Østerlands Barbar.

Her var en vid og frodig Ager,
Hvor han den Rigdom kunde saa,
Som Ingen hjemme havde agtet,
Mens den i Armods Gjemme laa.

487

Her modnedes i Dagens Straaler
De skjulte Evner og bar Frugt,
Og hver en Drøm, hans Ungdom drømte,
Hans Manddoms Kraft opfyldte smukt.

Her mangled Rum ej for hans Virken,
Her Maal og Med hans Higen fandt:
Paa Pultavas blodstænkte Snemark
Han sine Riddersporer vandt.

Fra Slag til Slag han Czaren fulgte,
Og Lykken fulgte i hans Spor;
Den Ros, som rundelig han høstede,
Alt vidt paa Rygtets Vinger fo'r.

Da spurgte han, at Krigen atter
Var naa't til Danmarks Kyster hen,
Da tænkte han: nu Fædrelandet
Behøver alle sine Mænd.

Og Orlov bad han sig af Czaren
Og ilte til den danske Hær,
Og bød Kong Frederik den Fjerde
Sit Snille og sit gode Sværd.

488

Nu, med en fremmed Æres Stempel
Var han ej mer at kimse ad;
Nu var af hjemlig Glands og Hæder
Tilfals saa meget, som han gad.

Nu Alle maatte lydt bekjende,
At stor han var i Ord som Daad;
Saameget, som hans Arm i Slaget,
Hans Stemme gjaldt i Kongens Raad.

Og gyldne Naadestegn i Mængde
Han for sin Troskab fik i Løn,
Og Adelsbrev og Skjoldemærke
Blev skænket Bedemandens Søn.

4.

Alene i Dagligstuen
Professorens Datter sad
Og nynnede paa en Vise,
Hun havde lært udenad.

Den Vise var om en Ridder,
Der fo'r paa fjerne Tog,
Men havde en Fæstemø hjemme,
Hvis Billed med ham drog.

489

Omsider han kom tilbage
Med Ære og med Guld
Og hende fandt saa trofast,
Som han var hende huld.

Og Jomfruens tause Tanker
Leged ved hendes Sang;
Hun tænkte: mon han dog ikke
Kommer igjen engang?

Mon han endnu i det Fjerne
Tumler sig stærk og kjæk,
Eller mon Dødens Bleghed
Dækker de ædle Træk ?

Det banked sagte paa Døren,
Og Jomfruen lukkede op;
Forundret en fornem Herre
Hun maalte fra Taa til Top.

Med Guld hans Kjortel var bræmmet,
Og Ordner skjulte hans Bryst,
Hans Kind af Solen var brunet,
Men Øjet var kjækt og lyst.

490

"Min Fader er ikke hjemme,"
Forvirret stammede hun;
Thi han stod, som han ventede
En Hilsen af hendes Mund.

"I vredes ej, ædle Jomfru,
"Jeg søger Jer Fader ej,
"Til Eder er det alene,
"Jeg styrede hid min Vej.

"Det Ærind, jeg har til Eder,
"Er vistnok af selsom Art;
"Men vil I taalmodig høre,
"Saa faar jeg det vel forklart.

"Siig, husker I det ej længer?
"For syv Aar siden en Dag
"Kom her en dristig Yngling
"Og Jer betro'de sin Sag.

"Da tog I venlig imod ham
"Og skænkede ham et Kys,
"Der førte fra Ringheds Skygge
"Ham ud i Livets Lys.

491

"I Manden, der staar for Eder,
"Hin Ungersvend I ser;
"Nu har han af Guld og Ære
"Sig hentet nok og mer.

"Men hvorhen Skæbnen ham førte
"I Kampens blodige Leg,
"Dog Eders yndige Billed
"Ej af hans Tanke veg.

"Og mellem sin Ungdoms Drømme
"Han ingen drømte saa skjøn
"Som den, at finde hos Eder
"Engang sin Manddoms Løn,

"Og hvis I ham ikke hader,
"Og ej Jer Frihed har tabt,
"Vil I da dele den Lykke,
"Som selv I haver skabt?"

Just fjorten Dage derefter
"Vor Frue" stod i sin Pragt;
Ikkun den dybe Hvælving
Trosed Lysenes Magt;

492

I Professorernes Gaarde
Skinned hvert Vindve klart;
De nærmeste Gader gjenglød
Af Karossernes Fart;

Og udenfor Kirken trængtes
Nysgjerrige Kvinder og Børn.
- Da ægted Ingeborg Vinding
Poul Vendelbo Løvenørn.

493

Fru Kerjean*).

1.

Hist i Bretagnes Hertugdøm,
Som Tiden strøjfed udenom,
Naar den med sine tunge Fjed
Et mosdækt Minde tramped ned,
Naar den med ubarmhjertig Haand
Rev sønder et ærværdigt Baand,
Naar den et luftigt Pindehus
Slog op paa Kæmpeværkers Grus; -
I dette Land, hvor Liv og Sprog
Endnu har tusendaarig Duft;

Hvor Sagnet hvisker i hver Krog,
Og der er Sang i Hav og Luft;
Hvor arvet Sæd og Fædres Tro
Med barnlig Kløgt og Enfold tryg
Endnu i Bondens Hjerter gro,
Som paa hans Mark den hvide Byg; -

*
- 494

Der viser man en brusten Mur;
Op til den støttes Hyrdens Skur.
Portalens vide, aabne Gang
Har unge Egetræ'r gjort trang;
Den sorte, gabende Kamin
Til Dagligstue Uglen tog,
Og for det nøgne Vindve drog
Den vilde Humle sit Gardin.
Men paa Ruinens Plads engang
Der stod et Slot, som hed Kerjean.

2.

Der sad en Herre, djerv og brav,
Hvis aabnc Træk hans Skudsmaal gav.
Han havde arvet af sin Slægt,
At væрге Land og Ære kjækt;
Men var de Begge fri' og frelst',
Saa bygged han i Hjemmet helst,
Og dyrked sine Fædres Jord,
Og red sin gode Ganger træet
I Hjortens eller Rævens Spor,
Og øved Herre-Pligt og Ret,
Var sine Undergivne huld,
Hjalp dem med Raad og tidt med Guld.
Men den, der gav hans Hjem Behag,
Der klared for ham Livets Dag
495 Og lyste for ham i dets Nat,
Hans bedste Lyst, hans største Skat -
Det var hans Hustru, faur og fin,
Saa hed og sød som ædel Vin,
Saa ren og frisk som Morgendug,
Saa duftende som Rosens Blad,
Saa frydefuld som Lærkens Kvad,
Saa hjertensgod, som ung og smuk.
Hun elsked ham, hun gav sin Tro;
Men, som hun ejed Vid for To,
Saa havde hendes Hjerterum
For mer end een Slags Kjærlighed,
Og hendes Ømheds rige Sum
Slog til for alle dem, der led.
Slotsporten aabnede hun vidt:
Derind tren mødig Vandrer frit,
Og hilsedes med milde Ord,
Og bænkedes ved dækket Bord.
Hvis træet ej blot, men syg han kom,
Saa fandt han Seng og Lægedom.
Var fattig han, men rask og stærk,
Hans Arme satte hun i Værk
Med Leen paa den grønne Mo,
Med Plejlen i den fulde Lo.

Og hun ej ventede paa den Nød,
Der gjerne sig til Skue bød,
Men søgte ogsaa den, der sky
496 De Lykkeliges Blik vil fly.
Til Hytterne hun vandred om,
Og bragte Trøst, saa vidt hun kom.
Den unge Kvinde, som hun saa'
Med tomme Hænder ledig staa,
Til Stalden sendtes hen paa Stand,
At malke fuld den hvide Spand.
Men hvor hun fandt et gammelt Skrog
I Armens mørke, kolde Krog,
Did sendte hun af Hør et Bundt,
Og snart sig Tenen snurrede rundt,
Og Ilden tændtes op igjen,
Og Gryden kogte over den.
I Væv blev sat det spundne Garn,
Og Lærredet til nøgent Barn,
Til ussel Krøbling, pjaltet Brud
Med begge Hænder deltes ud.
Men er brugt op den glatte Hør,
Ej Fattigfolk dog sulde tør;
Da lige lystig Rokken gaar
I Hytterne med stride Blaar,
Og Slottets Frue samler ind
For Spindeløn og kristent Sind
En Skat af Blaargarn, ru og skævet.
Hør, hvordan ogsaa den blev vævet!

497

3.

Kong Ludvig til sit Hof har kaldt
Bretagnes ædle Ridderskare.
Paa Landets Slotte overalt
Man flux er færdig til at fare.
De bedste Heste sadles op,
Og snart der færdes Trop paa Trop
Af blonde Qvinder, raske Mænd
Ad Veien til Versailles hen.
Kun Hr. Olivier Kerjean
Ei kommen er endnu afsted,
Thi Fru Françéza vil ej med.
"O, lad mig blive her!" - hun bad -
"Her er jeg fri, her er jeg glad.
"Hvem skal, naar Begge bort vi drage,
"Paa vore Pligter Vare tage?
"Hvor skal de Fattige faa Brød?
"Skal Sot og Jammer, Last og Død
"Da hilse os velkomne hjem
"Og Nag forbittre vore Dage?
"Nej, lad mig blive mellem dem!
"Rejs Du med Gud! Kom snart tilbage!"
Da stod han ikke mer imod,
Men kjendte hendes Villie god,
Og rustede ene sig til Fart,
Og hentede ind de Andre snart.

498

4.

Ved Ludvigs ridderlige Hof
Vandt Hr. Olivier Kerjean
Ved Sindets Snit og Hjertets Stof,
Mer end ved Byrds og Rigdoms Rang,
En hædret Plads blandt Ligemænd
Og mangelen brav og ærlig Ven.
Men Vennerne ham spurgte tidt,
Hvorfor hans Dame ei kom hid
Til Aands og Skjønheds Væddestrid;
Og da det sande Svar han gav,
At Fru Françéza havde frit
For Hoffets Lyst valgt Hjemmets Krav,
Saa mumled En, det kom vel af,
At hun var Aand og Skjønhed kvit.
Men Alle af bretagnisk Blod
Som Een da raabte: "Tvertimod!
"Thi hendes Skjønhed og Forstand
"Er blevet Ordsprog i vort Land." -
"Ha, ha!" - saa lød de Andres Svar -
"Nu er os Tingene ganske klar,
"Hvi Hr. Olivier sin Skat
"Har under Laas og Lukke sat;
"Thi hun en Anden mere værd
"Sin Gunst jo kunde finde her.
499 Da Hr. Olivier blev vred
Og vidned for det hele Lag,
At han var sikker paa sin Sag
Og paa sin Hustrus Kjærlighed.
"Vor Herre stoled ogsaa vist
"Paa Eva, vor Fru Oldemor,
"Men skuffedes ved Slangens List.
"I maa da ei fortryde paa,
"At En og Anden af os tror,
"Det Eder ligedan kan gaa.
"Se, Hr. Aiguillon staar der
"En halv Odysseus, halv Achil
"I Cyprias Belejringshær,
"Og lige skabt og oplagt til
"At spille Slange mod Enhver.
"Send ham tilbage til Jert Slot!
"Og hvis han taber sit Parti,
"Men det gaar Eder Frue godt,
"Skal ei alene alle vi,
"Men hele Frankrig Vidne bære
"Om hendes Troskab, Dyd og Ære."
Da Hr. Kerjean sin Læbe bed
Og havde heller sagt Besked
Med Sværdets blanke, hvasse Tunge;
Men hvis han slog paa Prøven Vrag,
Hun havde forud tabt sin Sag,
Da vilde Løgn og Klaffer sjunge.
500 Thi gav han nølende sit Ord,
Og Fristeren til Slottet fo'r.

5.

Hr. Aiguilion er paa Kerjean
Har Fruen set, med hende talt,
Og sander, Rygtet har ei malt
Med falske Farver denne Gang.
Des mere flammer kun hans Blod,
Des mere ægges kun hans Mod.
Han spilder ei med Suk sin Tid,
Men ødsler med sin Skjemt, sin Vid,
Sin Finhed og sin Smigrekunst;
Dog, længe er det Alt omsonst.
I Brevet, som han overgav,
Har Hr. Kerjean sin "Ven" ham kaldt;
Det Navn hun husker fremfor Alt,
Og trolig lyder hun dets Krav.
Hun jager med sin ædle Gjæst
Igennem Skovene tilhest;
Hun morer ham med Spil og Sang;
Hun sidder Vinteraftnen lang
Og lytter til, mens han fortæller
Italiens ypperste Noveller.
501 Han nærmes hende mer og mer;
Hans Øje alt om Elskov be'r.
I Spøg forlanger han og faa'r
En Sløife, sat paa hendes Haar.
Saa raner han med Finger let
En Naal, hun bar i sit Korset.
Til sidst af hendes Haand han sled
En Ring - da blev hun næsten vred,
Men burde jo tilgive den,
Som hendes Husbond kaldte Ven.
Nu, mener han, er Maalet nært,
Og hvad tilbage staar ej svært.
Nu vover han en dristig Bøn,
Om hun vil møde ham i Løn;
Men Svaret er et fyndigt Nej.
Han bøjer altsaa af sin Vej;
Men da en føje Tid er gaa't,
Saa tror han atter Maalet naa't,
Og vover samme Bøn igjen.
Hun svarer rolig! - "Ja, min Ven!
"Men siig mig, hvor vi mødes skal?
"Det gaaer ej an i denne Sal,
"Hvor Tyendet gaar ud og ind,
"Og i mit Sovekammer vil
"Min Pige lægge Øret til.
"I Haven var der bedre Ro,
"Men kold og mørk er Natten jo.
502 "Dog, Noget rinder mig i Sind.
"I Pulterkamret tæt herved,
"Der har ikkun min Væv sit Sted
"Og mine Fattigkoners Spind,
"Der mærkes Stevnemødet ej.
"Hvis I vil sidde indelukt
"I det, til hvert et Lys er slukt
"Paa Slottet - vel, saa kommer jeg."

6.

Nu er han sikker paa sin Sejr.
Midt i sin skønne Fjendes Lejr

Han alt med sine Ønsker stod,
Og Sejrens Løn sig smage lod.
Hun havde jo Geværet strakt
Og anerkjendt hans Overmagt,
Og udleverede sig selv
Endnu i denne samme Kveld.
Og mens de Ventetimer krøb
Som Snegle, snelt hans Tanker løb.
Hvi skulde han ej Tiden bruge,
Og melde sit afgjorte Held
Til dem, af hvem han var udsendt?
Der gik jo Tid, gik mindst en Uge,
Før hans Bedrift blev dem bekjendt.
503 Som tænkt, saa gjort. Han skrev et Brev,
Hvori hans Sejr berettet blev
I zirlig Stil med klassisk Sving,
Bilag med Sløjfe, Naal og Bing,
Og sendte flux med dette Bud
Sin Tjener til Versailles ud.
Saa gjorde han sit Toilet.
Sit Haar han lod i Krøller slaa,
Trak hvide Silkestrømper paa
Og Sko med Spænder af Demant;
Trak i sin røde Fløjels Dragt,
Med Guldgaloner rigt belagt,
Besat med brabantisk Kniplingskant.
Han Galakaarden om sig bandt,
Og satte paa sin Fjerbaret,
Og iled saa med lette Fjed
Til Selskabssalen atter ned,
Hvor Fruen sad med Smil paa Kind
Og hurtig lukkede ham ind
I Kammeret til Væv og Spind. -
Der stod han da i al sin Pragt
Og glatted stadig paa sin Dragt,
Imens han lytted som en Hund
Den lange, lange Aftenstund,
Til Slottets store Port var lukket
Og hvert et Lys forinden slukt.
504 Saa hørte han en Dør, der gik.
Endnu han kastede et Blik
I Mørket nedad sin Person
Og satte sig i Position.
Han lytted atter, - sagte Fjed
Ned gennem Korridoren gled.
Der var ei længer Tvivl derom,
Hans Lykkes Time slog. - Hun kom.

7.

Hans Tjener drog imidlertid
Ad Vejen mod Versailles frem.
Og naa'de langt om længe did,
Og bragte Brev og Bud til dem,
Der bort hans Herre havde sendt.
Dets Indhold næste Øieblik
Var hele Hoffets Kreds bekjendt,
Og Hr. Kerjean sin Skændsel fik
Berettet med et ynksomt Smil,
Der saared mer end hvasscst Pil.

Han stod, som ramt af Himlens Lyn.
Bort fra hans Kind al Farve veg,
Mens Blodet op fra Brystet steg
Og stemmede hans Aandedræt.
En Taage trak sig for hans Syn;
I Haand han knuged sin Baret;
505 Til Gulvet gro'de fast hans Fod,
Som den hans Tanke stille stod,
Og Krampe rystede hans Krop.
Saa stod han - men kun eet Minut.
Da var hans Smertes Trolddom brudt,
Da hentede dybt han Aanden op,
Og Lyn der fra hans Øje skød,
Og frygtelig hans Stemme lød,
Da han begjærede sin Hest,
Og sprængte bort i Slud og Blæst.
Han red, han vidste selv ej hvor,
Kun frem og altid frem mod Vest.
Han spurgte ej om Vej, om Spor,
Men lod sin gode Hest derom,
Blot frem og altid frem han kom.
Han red ved Dag, han red ved Nat,
Men saa' ej Morgenrøden gry,
Ej Aftensolen synke mat,
Ej Nattens Stjerne, Dagens Sky.
Han mærked ikke Stormens Tag,
Ej Regnens Fald, ej Haglens Slag;
Men frem og altid frem han red,
Og standsede kun da, naar træet
Hans raske Ganger sank i Knæ.
Saa søgte han en Hyttes Læ,
Og hen til den en Skofte smed,
Og saa afsted, naar den var mæt.
506 Saadan i Dage sex han red;
Mod Kveld den syvende nu led.
Da følte paa sin hede Kind
Han Klap af Havets friske Vind;
Da hørte han den dybe Klang
Af Bølgerne, der brød sig mod
Bretagnes stejle Klippefod,
Og saa' sig om for første Gang,
Og saa', at han var nær sit Hjem;
Thi over Skoven titted frem
De høje Gavle af Kerjean.
Da holdt han stille og steg af,
Og fri sin sprængte Ganger gav,
Som stønnende sig fremad slæbte.
Da fra hans Bryst et Suk der brød:
"Tilgiv mig, Gud! Min Hest jeg dræbte,
"Som var mig tro indtil sin Død,
"Alt for en Viv, som er det ej."
Saa tog han gennem Skoven Vej
Derop, og naa'de Porten snart,
Og bankede, saa det havde Art.

8.

Igjennem Slottets hvalte Gang
Porthamrens dumpe Stemme klang.
Françéza i sit Kammer sad,

507 Og hørte den og raabte glad:
"Min Gud, nu banker Hr. Kerjean!" -
Flux nedad Trapperne hun fløj,
At kaste sig udi hans Favn.
Da hørte hun med Stemme høj
Og barsk ham nævne hendes Navn.
End mer bevinged hun sit Skridt,
Og aabned sine Arme vidt.
Men mørk og kold og stiv han staar,
Og griber hendes Hænder haardt,
Og drager hende ilsomt bort
Ind i det ensomme Kapel,
Som var ej langt derfra, og selv
De tunge Dørre i han slaar.
Hans bittre Harm, han Smertes Glød,
Som længe holdtes stænget inde,
Nu frem i høje Flammer brød;
Og mens han knuged hendes Haand,
Udraabte han: "Du slette Kvinde!
"Siig mig, hvor er Aiguillon?" -
"For Himlens Skyld!" - hun stammed bleg -
"Vær ikke vred, jeg har gjort Alt,
"At hindre det, som forefaldt." -
"Men ikke kunnet det?" - han skreg. -
"Nej men det er hans egen Fejl.
"Han blev forelsket strax og løb
"Fremad for fler og flere Sejl." -
508 "Og Du gav mer og mere Kjøb?" -
"Det var dog ikke store Ting.
"Et Baand, en Naal af Guld fik han." -
"Og saa en Ring?" - fnøs hendes Mand. -
"Ak ja, jeg tror, han tog en Ring.
"Men dermed han ej nøjes vilde;
"Saa maatte jeg ham lukke ind
"I Pulterkamret til mit Spind
"Mod Løfte om at komme silde" -
"Du kom?" - "Til Dørens Laage hen
"Jeg gik og sagde til din Ven" -
"Hvad talte Du med ham? Siig frem!" -
"At han kom ikke ud igjen,
"Før Hr. Kerjean var kommen hjem."
Da gjorde Hr. Kerjean et Spring:
"Har Aiguillon Du lukket inde?" -
"Ja, indtil han er færdig med
"At væve hvert et Blaargarnsfed,
"Som han i Kammeret kan finde.
"Først gjorde han sig vred og vild,
"Men Sult har gjort ham blid og spag,
"Og hurtig lærte han sig til
"At væve Tepper godt og smukt,
"Som Ingen før har kjendt og brugt.
"Hør blot, hvor flittig Væven gaar!"
Forbauset lytter Hr. Kerjean,
Som op til Døren lænet staar,
509 Og ganske rigtig: Vævens Slag
Gjenlyde i den stille Gang.
Endnu han tvivler dog, endnu
Er han ej rigtig glad i Hu.
Da føres han ved hendes Arm
Til Pulterkamret hen og ser
Den fine, strunke Kavalier,
Sejrvinderen fra Hoffets Fester,
I Fløjl og Guld og Knipling klædt,
Med Kaarde og med Fjerbaret,
Beskæftiget som Vævermester.
Da brast hans sidste Tvivl og Harm,

Han drog sin Hustru til sin Barm,
Og fyldte med sin Latters Klang
Det lykkelige Slot, Kerjean.

9.

Den fangne Fugl blev sluppen ud
Mod Løfte om, at Brev og Bud,
Som altfor tidlig sendtes bort,
Og ramte uret Mand saa haardt,
Skal vorde udi Eet og Alt
Højtidelig tilbagekaldt;
At Frankrigs Ridderskab skal kjende,
Hvor skammelig han kom tilkort,
510 Hvor dybt han har fornærmet hende;
At strax tilbage han sit Rov
Af Sløjfe, Naal og Ring skal sende.
Men Fru Françéza gi'r ham Lov
At gemme hine Minder smaa
Om hendes Sejr og hans Forlis;
De være skal en Ærespris
For Tepperne, han hitted paa.
Saa rejste Hr. Aiguillon
Bort til Versailles og Paris.
Hans Blaargarnstepper fandt et Hjem
I Hytterne omkring Leon,*)
Hvor hendes Haand uddelte dem.
Der væves de den Dag idag,
Der varme de endnu hver Nat
Rødkindet Pusling, Gubbe svag
Og haardfør Mand, af Møje mat.
Der mindes, hvordan de blev til.
Der prises over hendes Grav
Den Dyst, hun, lige skjøn og snild,
Gik ud med Sejr og Ære af.
Der lever end i Sagn og Sang
Den gode Frue paa Kerjean.

*
— 511

Cordouan.

Med Stemme lav og Øjet sænket
Sit Ærind han fremstammet fik!
Den rige Handelsherre skænked
Ham kun et haanligt Sideblik.

Sveddraaber fra hans Pande rulled
Mer hastig, end fra Læben Ord;
Den Gamle sad saa kold som Guldet,
Der stod i Stabler paa hans Bord.

Omsider var hans Tale færdig,
Og taus sin Dom han ventede paa;
Da rejste ogsaa, stiv og værdig,
Hans Rheder sig og talte saa:

512

"Mit Skib - det fører I med Ære;
"Mit Barn - det er en anden Sag;
"Det anstaar hende ej, min Kjære;
"At sejle under Eders Flag.

"Ja, stod I end paa Ærens Stige,
"Var gammel Æt I stammet fra,
"Var I ved Rigdom halvt min Lige -
"Jeg vraged Jer maaske endda.

"Let derfor snarest Eders Anker!
"Og vil I blive i mit Brød,
"Saa sænk de elskovssyge Tanker
"Ned i Atlanterhavets Skød."

Han gik - og snart hans Bramsejl svulmed
Igjen af Havets friske Vind,
Og Dagens haarde Gjerning dulmed
Den bittere Smerte i hans Sind.

Men hun, som ikkun elskede Manden,
Og ei hans Rang, hans Byrd, hans Guld,
Brød sig om ham og ingen Anden,
Og var den Fjerne tro og huld.

513

Hun, der besad i Arv og Eje
Sin Faders egen Viljekraft,
Lod ingen Magt sin Nakke neje,
Men bar sin Sorg og gav ej tabt.

Sit Smil hun ej bag Taarer dulgte,
Men det var koldt som Sneens Blink;
Og hendes Øje Ingen fulgte
Af dem, der sprang paa hendes Vink.

Forgjæves venter hendes Fader
Et andet Kjærlighedens Gry;
Forgjæves han sit Hus oplader
For Liv og Lyst, for Land og By.

Parises Herlighed og Vrimmel
Besejrer hendes stolte Sind
Saa lidt, som Andalusiens Himmel
Med Roser maler hendes Kind.

Men Tiden gaar - og Livets Kræfter
Bort fra den Gamles Lemmer fly,
Og han begynder tænke efter
Paa Ting, der er ham ganske ny.

514

Ej sine Penge mer han tæller,
Men Dagene, han har til Nat;
Og han ser aaben Gravens Kjælder
For sig, men ikke for sin Skat.

Han regner ej sin Handels Renter
Nu, men sin Handlings Facit ud,

Og ser, at tusinde Procenter
Betale ej hans Gjæld til Gud.

Han ikke mer Metaller vejer,
Men Ordets Sølv og Tankens Guld,
Og undres paa, hvor Skaalen svajer,
Som om den var af Avner fuld.

Han ser paa hende, der er levnet
Alene i hans Varetægt: -
Har han for hende Vejen jevnet,
Og lettet hende Livets Vægt?

Har han ej hendes Hjerte saaret
Til Døden med hovmodigt Sind?
Har han ej hendes Lykke kaaret
Til Offer for et usselt Skin?

515

Paa hendes hvide Pande sporer
Han Mærkerne af Sorgens Hæl,
Og hendes stumme Øje borer
Som giftig Pil sig i hans Sjæl.

Da smelter han, - og mens han glatter
Med visne Fingre hendes Haar,
Han hvisker: "Vær nu glad, min Datter!
"Snart kommer Han, hvem Du attraar.

"I Cadix han en Ladning hentet;
"Saasnart han lander, er han din.
"Saa faar Du Bod, for Du har ventet.
"Sy altsaa paa dit Brudelin!"

Hun sy'de; - og imens hans Sejler
Ad Havet mere fløj end krøb,
Og snart det spanske Kap den pejler,
Og styrer mod Girondes Løb.

Alt dybt i Horizonten øjner
Han Fædrelandets lave Kyst;
Da mulner Himlen, Havet højner
I voldsom Bølgegang sit Bryst.

516

Og Stormen ud af Skyen farer,
Og pidsker Bølgerne til Skum,
Og kun et enkelt Lynglimt klarer
Det tætte, sorte Himmelrum.

Hans sikkre Sandser dog ej glippe,
Og rigtig har sin Kurs han sat; -
Men midt i Løbet staar en Klippe,
Der op af Dybet voxer brat.

Lumsk under Fladen den sig dølger;
Naar Havet soler sig i Ro,
En Kam af aldrig trætte Bølger
Advarer for dens hvasse Klo.

Nu, da hans Spryd er Synets Grændse,
Og Havet hvide Roser bær,
Han paa sin Lykke frem maa lændse,
Og kommer - Cordouan for nær.

Som spiddet Flue Skibet hænger

Et Øjeblik paa Klippens Top;
Saa ruller der en Sø - det krænger,
Og Havet har sit Rov slugt op.

517

Skum blev Kaptainens Bryllupslagen,
Og Brændingen hans Brudeseng, -
Det meldte dem et Bræt, som Dagen
Derpaa drev op ved Flodens Eng.

Da slukkedes den Gamles Øje
I Sorg og Anger, Angst og Gru;
Hun lærte sig for Gud at bøje,
Og tog sit Kors med ydmyg Hu.

Men dette Guld, der havde suget
Al hendes Faders Sjælefred;
Der som en Drage havde ruget
Paa hendes unge Kjærlighed;

Der havde hendes Vilje lænket,
Og tvende varme Hjerter skilt;
Der havde Himlens Love krænket,
Og hende Livets Foraar spildt, -

Det gad hun ikke gjemme ene,
Men bort det til et Stovværk gav;
Det sænkede hun som Kæmpesten
Ned i sin tabte Brudgoms Grav.

518

Hvor Klippen stod med skarpe Sider,
En Huggetand i Flodens Mund,
Snart over Havets Flade skrider
Et muret Bjerg, en Fæstning rund.

Den skal ej trodse Landets Fjende,
Men Stormens Magt og Bølgens Brud,
Og Trøst og Tryghed fra dens Tinde
Skal straale over Havet ud.

Den minde skal om ham, der døde,
Idet den frelser Manges Liv;
I Kalken Enkens Taarer fløde,
Men den skal fryde mangel Viv.

Thi højt et mægtigt Taarn sig strækker
Fra Stenkolossens faste Plan,
Omsat af ranke Søjlerækker,
Der bær' dets luftige Altan.

Forinden, bag Kapellets Bue,
Guds Moder troner, høj og ren,
Og derfra flyver Troens Due
Tilsøs med Haabets Oljegren.

519

Men øverst Taarnets Kegle ender
Sig som et kuplet Marmortelt,
Hvorfra et Fyr hver Nat udsender
Sit Lys vidt over Havets Felt.

Trehundred Aar er gangne siden:
I Højde voxede Taarnets Krop,
Og hvad der gnavedes af Tiden,

Har andre Slægter pyntet op.

Men at det var en ædel Kvinde,
Som Frankrigs Eddystone har skabt,
Det er et Sagn, et helligt Minde,
Som Havets Sønner ej har tabt.

De huske det, saa tidt de pløje
I Storm og Mulm den spanske Sø,
Og deres Tanker sammenføje
Med Himlens Jomfru Jordens Mø.

Og naar de Taarnets klare Øje
Opdage over Himlens Rand,
De tause deres Hoved bøje
For Jomfruen af Cordouan.

520

Kong Harald og Islændingen.

Kong Harald sad i Oslo
Og drak med sine Mænd,
Og talte om sin Fejde
Med Dannemarks Svend;
Thi de var haarde Halse,
De Drotter, begge To,
Og undte ej hinanden
Den ringeste Ro.

Da nu tilgavns var drøftet
Den sidste hede Dyst,
Og hvor man skulde hæрге
Iaar den danske Kyst,
Om Tidender der spurgtes:
En meldte da, der var
I Morgenstunden landet
Et underligt Par.

521

Den ene er en Islænding
Frejdig og frels,
Den Anden er en Bamse
Udi sin tykke Pels;
I Vinland har han kjøbt den
For al sin Ejendom,
Og avet den med Møje,
Saa den er ganske from.

Kong Harald lod dem hente.
Det gottede hans Sind,
Da Bjørnen han saa træde
I Hallen høvisk ind;
Ej mindre godt ham hued
Den unge raske Mand,
Hvis klare Øjne lyste
Af Mod og Forstand.

Kong Harald hilset venlig,
Og spurgte Bygd og Navn.
Sig nævnede han Audun,
Og Øfjord sin Stavn.
Saa vilde Kongen ogsaa
Besked om Dyret ha',
Om det var hans Eje.
Og Audun svared "Ja".

522

Da roser Kongen Bjørnen,
Saa vældig og saa tam,
Og spørger, om ej Audun
Vil sælge den til ham;
Og tinge som en Kræmmer
Om Prisen vil han ej:
Dens fulde Værd han byder.
Men Audun svarer "Nej".

"Ej heller det mig undrer,"
- Kong Harald gav til Svar -
"Naar Alt, hvad Du har ejet,
"For den Du givet har;
"Men om jeg byder dobbelt,
"Ej sandt, saa slaar Du til?"
- Men Audun svared atter:
"Ej heller det jeg vil."

"Nu, siden til at købslaa
"Du føler Dig for stolt,
"Du sagtens har som Gave
"Mig Bjørnen forbeholdt,
"Og venter, at mit Højsind
"Skal maale sig med dit?"
- "Nej Herre," svared Audun.
Der fejler Du dog vidt."

523

"Saa siig, hvi Du den købte
"Og hvi Du tæmmed den,
"Og hvorhen da Du agter
"Dig med din lodne Ven?"
- "Nu, hvad min Agt mon være,
"Det kan jeg sige nemt;
"Thi til Kong Svend i Danmark
"Min Gave er bestemt."

- "Er Du da slig en Taabe,
"At Du erfared ej,
"At mellem Svend og Harald
"Gaar kun en blodig Vej ?
"Og tror Du, jeg vil taale,
"Du drager fri afsted
"Med Gave til en Fjende,
"Jeg ønsker kun Fortræd?

- "Det raader Du for, Herre,
"Om jeg maa rejse frit;
"Men, mens jeg har min Vilje,
"Saa raader jeg for Mit.
"Og det er nu en Vane,
"Som jeg har med mig bragt,
"At jeg gjør aldrig Andet,
"End hvad der er min Agt."

Da smilede Kong Harald
Og strøg sin brune Kind:
"Saamænd, det maa jeg lide.
"Følg da dit eget Sind!
"Rejs med din Bjørn til Danmark,
"Og giv den til Kong Svend;
"Men kom saa hid og siig mig,
"Hvad han gav Dig igjen."

Det loved Audun Kongen,
Og drog med Fred sin Vej;
Og Løftet, som han sagde,
Han glemte heller ej.
Da Aaret var forganget,
Saa tren han ind igjen
I Hallen udi Oslo
Til Harald og hans Mænd.

Og Kongen flux ham kjendte,
Og ham at sidde bød
Og gjøre sig tilgode
Med Saltmad og Mjød,
Og derpaa at fortælle
Om sine Eventyr,
Men først hvad Kong Svend gav
Til Gjengjæld for hans Dyr.

"Først gav han dette, Herre!"
- Til Orde Audun tog -
"At Kongen ej hovmodig
"Vrag paa min Gave slog."
- "Ja" - svarede Kong Harald -
"Det var dog grumme lidt.
"Jeg havde givet Mere,
"Var Dyret blevet mit."

"Saa gav han ogsaa Penge
"Mig til en Pilgrimsfart.u
- "Ja, derpaa" - svared Harald -
"Har Svend jo aldrig spart.
"Det gav han alt Saamangen,
"Der tomhændet kom.
"Men hvad gav han Dig Mere
"End Rejsekost til Rom?"

"Hver Dag i Kongens Bæger
"At skænke Øl og Mjød,
"Den Gjerning og den Ære
"Han dernæst mig bød."
- "Nu, det var smukt; men Æren,
"Han bød Dig, vared kort.
"Gav han Dig ikke Andet,
"Da snart Du drog bort?"

"Jo" - mæled Audun atter -
"Han skænked mig en Knor,
"Vel rustet og vel taklet,
"Med Ladning ombord."
- "Ja, det var ædelmodigt
"Og kongeligt og stort;
"Men Harald ikke Mindre

"End Svend vilde gjort."

"Saa gav han mig en Pose,
"Af Sølvpenge stram,
"At ej jeg skulde leve
"I Armod og Skam,
"Ifald mit Skib blev sænket
"I Brændingens Grav,
"Og Ladningen blev slugt
"Af det graadige Hav."

"Det" - udbrød Kong Harald -
"Var saare vel betænkt;
"Og det var ogsaa mere,
"End jeg vilde skænkt;
"Med Skib og med Ladning
"Jeg vilde tro't os kvit.
"Men var endnu der Mere,
"Som Svend kaldte dit?"

527

"Ja, Herre," - svared Audun -
"Da Farvel jeg ham bød,
"Kong Svend mig denne Guldring
"Op over Haanden skød.
"Paa det den skulde vidne
"Om Kongens Gavmildhed,
"Hvis Posen sank med Skibet
"I Havdybet ned.

"Han bød mig aldrig skilles
"Ved dette gyldne Pant,
"Med mindre paa min Vandring
"Jeg nogen Høvding fandt,
"Hvis høje Sind jeg skyldte
"Tak for saa meget Godt,
"At jeg ham undte Gaven
"Fra Dannemarks Drot.

"Men denne Høvding fandt jeg
"Ifjor paa dette Sted.
"Du kunde taget Livet
"Fra mig og Bjørnens med;
"Og dog Du lod os drage
"Herfra med Fred vor Vej.
"Derfor, Kong Harald, rækker
"Jeg Ringen til Dig."

528

Da fo'r det hede Blod op
I Kongens brune Kind,
Og hædret han sig tyktes,
Som han ej blev det end.
Og Auduns Knor den Sommer
Laa kvær i Oslo Vig;
Saa sejled han til Island,
Paa Gaver dobbelt rig.